(Liite n:o 1.)

SUOMEN
TYÖVÄEN RAITTIUSLIITTO
R. Y.
HELSINKI - SIRKUSK. 3
PUHEL. 7066

Helsingissä tammikuun 2 päivänä 1924.

Sosialidemokraattinen puoluetoimikunta.

H e l s i n k i .

Saksasta, Virosta y.m. maahamme suunnattu väkijuomien salakuljetus on, kuten tunnettua, yhä enemmän ja enemmän lisääntynyt. Kun väkijuomia on aluevesien ulkopuolelta verrattain halvalla saatavissa, ja kun Suomen hallitusviranomaisten taholta ei ole tarpeeksi kiinnitetty huomiota salakuljetuksen ehkäisemiseen, vaan saadaan sitä miltei esteettömästi harjoittaa, on luonnollista, että siitä johtuva turmio on haitallisesti vaikuttanut myös työväkeen ja varsinkin työväenluokan nuorisoon. Juopottelu on viimeaikoina tullut järjestyneen työväenkin keskuudessa niin yleiseksi, että siitä on ollut suurta haittaa järjestötoiminnassa, jopa siinä määrässä, että muutamilla paikkakunnilla on järjestötoiminta kokonaan lamassa. Mainitunlaisesta tilanteesta on meillä kokemuksia useammalta eri paikkakunnilta. Puhujat, jotka käyvät eri seuduilla tuovat surullisia viestejä edellämainitusta asiantilasta mainiten, että juopottelua harjoitetaan kaikissa työväen järjestöissä olivatpa ne sitten puolue-, ammatti- tahi nuorisoosastoja. Useissa yhdistyksissä on, niin ikävää kuin se onkin tunnustaa, jäsenenemmistönä väkijuomia nauttivia henkilöitä. Joskus on sattunut sellaistakin, että jonkun työväenjärjestön toimeenpanemassa iltamassa ovat, ei ainoastaan iltamayleisö, vaan myöskin iltaman toimeenpanijat olleet humalassa, aiheutuen tästä, joko iltaman keskeyttäminen tahi muita ohjelman suorittamista haittaavia häiriöitä. Puhujien matkakertomusten lisäksi saapuu liitollemme milloin miltäkin paikkakunnalta valituksia siitä, että juopottelu on käynyt kauhistuttavan suureksi ja, että viinan kauppaamiseen ja salakuljetukseenkin on antautunut työväen järjestöjen luottotehtävissäkin olevia henkilöitä.

Tämän ikävän tilanteen johdosta, saadakseen tässä suhteessa parannusta aikaan velvoitti Työväen Raittiusliiton viime marraskuulla Helsingissä pidetty neuvottelukokous, jossa oli edustajia eri puolilta maata, liittotoimikunnan kääntymään Sosialidemokraattisen puolueen toimikunnan ja kaikkien työväen keskusjärjestöjen puoleen kehoituksella, että nämä ryhtyisivät tarmokkaisiin toimenpiteisiin juopottelun ehkäisemiseksi

SUOMEN
TYÖVÄEN RAITTIUSLIITTO
R. Y.
HELSINKI - SIRKUSK. 3
PUHEL. 7066

niihin kuuluvien työläisten keskuudessa. Mainitun kokouksen kehoittamana käännymmekin Sosialidemokraattisen puoluetoimikunnan puoleen pyynnöllä, että toimikunta, niin vaikeata kuin juopottelun ehkäiseminen nykyisenä aikana onkin, ryhtyisi toimenpiteisiin juopottelun ehkäisemiseksi alaisissaan yhdistyksissa ja osastoissa. Olemme kyllä tietoisia siitä, että puolue- ja muut työväen keskusjärjestöt eivät ole raittiusjärjestöjä, eivätkä siis tässä ominaisuudessa ole velvollisia tekemään raittiuspropagandaa, mutta huomioonottaen sen, että menestyksellinen poliittinenkin toiminta vaatii ehdotonta raittiutta,uskomme että toimikunta tekee voitavansa työläisten raittiusvakaumuksen kasvattamiseksi sekä samalla kieltolain tukemiseksi.

Propagandatyön järjestelyyn emme tahdo yksityiskohtaisemmin kajota, mutta hartaana toivomuksenamme rohkenemme kuitenkin lausua, että Sosialidemokraattinen puoluetoimikunta kääntyisi hallituksen puoleen viitaten nykyisin vallitsevaan tilanteeseen ja siitä johtuvaan turmioon, samalla esittäen hallitukselle vaatimuksen tarmokkaisiin toimenpiteisiin ryhtymisestä salakuljetuksen ehkäisemiseksi ja kieltolain valvonnan tarkoitustaan vastaavaksi saattamiseksi. Edelleen lausumme toivomuksen, että toimikunnan toimenpiteestä lähetettäisiin kaikille puolueen alaisille yhdistyksille ja osastoille kiertokirje, jossa selostettaisiin kuinka suurena haittana juoppous on työväestön niin poliittiselle kuin yleensä kaikellekin valistustyölle. T.Raittiusliiton taholta on tosin tästä asiasta lähetetty useita kirjelmiä kaikille työväen järjestöille, mutta uskomme kuitenkin, että puoluetoimikunnan lähettämät kirjelmät ja ohjeet alaisilleen yhdistyksille tulevat paremmin huomioonotetuksi ja niissä esitetyt asiat perinpohjaisemman käsittelyn alaiseksi,johtaen parempiin käytännöllisiin tuloksiin.

Luottaen siihen, että Sosialidemokraattinen puoluetoimikunta ottaa esityksemme arvoisaan huomioonsa merkitsemme

Toverillisen tervehdyksemme

Suomen Työväen
Raittiusliitto R.Y.
Elsa Katto-Metsäranta.

(liite n:o 2.)

Helsinki tammik. 17 p:nä 1924.

Sosialidemokraattisille Piiritoimikunnille.

Uudet eduskuntavaalit tapahtuvat piakkoin, ehkapa huhtikuun alussa. Niiden varalta haluamme jo hyvissä ajoin antaa eräitä ohjeita, joita toivomme kaikkialla noudatettavan.

Pääasiallisin vaaliagitatsio aijotaan tällä kertaa suorittaa sanomalehtien välityksellä. Kokemus on nim. osoittanut, että suusanallinen ja lentolehtisten avulla harjotettu vaalikiihotus on tullut monin paikoin kovin kalliiksi, eikä ole kuitenkaan ollut riittävän tehokasta. Halvemmaksi ja tehokkaammaksi keinoksi on puoluetoimikunta arvellut sosialidemokraattisten sanomalehtien levittämistä ilmaiseksi niihin työläispiireihin, joihin ne muuten eivät leviä ja joihin halutaan vaikuttaa. Puoluelehtiä on siis vaalien edellä lähetettävä noin yhden kuukauden tai ainakin kahden viikon ajan ilmaiseksi sellaisille työläisille, jotka eivät niitä tilaa ja joiden vaaliinnosanotto on joko epävarmaa tahi joiden kanta on muuten horjuva. Puoluetoimikunta on päättänyt tätä sanomalehtien levitystä varten suorittaa avustuksena paperin ja postimaksujen korvaukseksi jokapäivaisille sanomalehdille 10,000 mkaa ja kolmipäivaisille 5,000 mkaa. Lehtiyhtiöiden pitää itsekin ottaa osaa näihin levityskustannuksiin, sillä XX niille itselleen siitä suurin hyöty tulee, varsinkin jos otetaan huomioon, että puoluetoimisto tulee sen kuukauden aikana hankkimaan kaikille lehdille artikkeleita ohjelma- ja muista poliittisista kysymyksistä kaikilta parhailta kynämiehiltämme.

Piiritoimikuntien asiana olisi sitä ennen kiireellisesti hankkia alaistensa järjestöjen kautta sellaisten työläisten osotteita, joille lehden lähettämisestä arvellaan olevan odotettu hyöty. Jokaisen piiritoimikunnan olisi siis hankittava lähimain 5,000 osotetta. On kuitenkin varottava, ettei väärinkäytöksiä tapahdu, s.o. ettei XXXXXX lehteä ilmaiseksi lähetetä sellaisille, jotka muutenkin ovat sen tilaajia tai ovat varmoja äänestäjiä. Täytyy koettaa saada tästä yrityksestä, joka maksaa puolueelle XXXX noin 80,000 mkaa, kustannuksia vastaavat tulokset. Piiritoimikunnilla on aihetta jo hyvissä ajoin ryhtyä neuvottele-
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

ja kommunistista vasemmistoa vastaan, mutta myöskin/ keskustapuolueita

maan tämän lehtiyrityksen järjestämisestä asianomaisten johtokuntien ja toimituksien kanssa, että se tarvittaissa tapahtuu nopeasti ja virheettömästi.

Puoluetoimikunta on päättänyt vaaliajaksi järjestää tänne Helsinkiin erityisen vaalitoimiston, jonka tehtävänä on hankkia kaikkiin lehtiin artikkeleita puolueemme parhailta kynänkäyttäjiltä, samoin lähettää se lehdille vaalireklaamiaineistoa ja antaa neuvoja ohjeita ja avustusta vaalikiihoitustyössä.

Samallaisia vaalikanslioita olisi perustettava kaikkialla piiritoimistojen yhteyteen piirisihteerien avuksi hoitamaan piirin vaalivalmisteluja ja vaalikiihotusta. Toiminta on saatava järjestelmälliseksi ja nopeaksi. Sanomalehtien toimittajia voisi kaiketi monin paikoin käyttää apuna asioita päätettäessä ja järjestettäessä, kun piiritoimikunta ei voine kokoontua niin usein kuin tarve vaatisi. Piirisihteereille olisi muuten myönnettävä kaikessa järjestelytoiminnassa jokseenkin vapaat kädet.

Vaaliliittojen tunnuslauseeksi on tällä kertaa otettava kaikkialla "Sosialidemokraattinen Työväenpuolue", ennen käytetyn Sosialidemokraattisen puolueen sijasta. Vaalikeskuslautakuntien sosialidemokraattisten jäsenten on myöskin vastustettava sellaista vaaliliiton tunnuslausetta kuin "Työväenpuolue", jos kommunistit aikoisivat sitä käyttää. Keskuslautakunnilla on oikeus tarkastaa, hyväksyä tai hylätä vaaliliittojen tunnuslauseet, eikä se saakaan hyväksyä sellaista, joka saattaa johtaa valitsijoita harhaa. Viime vaaleissa tehtiin siinä virhe, kun hyväksyttiin kommunistien vaaliliiton tunnuslauseeksi "Työväenpuolue". Se johti tuhansia äänestäjiä harhaan, kun eivät älynneet että sen tunnuslauseen takana piilleksi kommunistinen puolue.

Paikallisten valitsijayhdistysten ehdokaslistoilla käytettäviin tunnuslauseisiin on myöskin tällä kertaa saatava enemmän vaihtelua. Parempihan on, jos niissäkin kuvastuvat ne harrastukset ja pyrkimykset, jotka yleensä sisältyvät kansanvalta isuuteen ja sosialidemokratiaan, eikapä haittaa, vaikkapa joku erikoisen tärkeä paikallisharrastuskin niistä esille pilkistäisi. Stereotypisen kuiva "sosialidemokratia", mitä monissa viime vaaleissa on käytetty kaikkialla, on kyllä[illegible]

ja kommunistista vasemmistoa vastaan, mutta myoskin/ keskustapuolueita

kylläkin hyvä, mutta taantumusaikana se tuntuu liian kaukaiselta eikä innosta joukkoja. Mutta sellaiset kuin esim. "Taantumusta vastaan"! "Kansanvalta voimaan"! Valtaa ja valistusta kansalle"! "Verokiristystä vastaan"! j.n.s. soivat jo sinänsä kehoittavasti, kutsuvasti ja rohkaisevasti.

Vaalitaistelu tulee nykyisin melkoisen KAIXXXKSIXX kalliiksi. Puolueemme rahavarat ovat kuitenkin jotenkin vähissä, kuten selvisi puolueneuvoston kokouksessa esitetystä selostuksesta taloudellisesta asemastamme. Ne eivat riitä edes suunnittelemaamme sanomalehtien levitykseen, Täytyy siis tehdä velkaa. Mutta pitkäaikaisia lainoja on nykyisin mahdoton saada, joten velka on nopeasti maksettava. Ja kaiken lisäksi on sellaisia piirejä, jotka omilla varoillaan eivat pysty laisinkaan puhujia palkkaamaan ja jotka eivät saa lainojakaan. Niitä taytynee ainakin jonkunverran avustaa. Tätä asiata käsitellessään päätti puoluetoimikunta ehdottaa puolueneuvoston jäsenille, että määrättäisiin ylimääräinen vero, kuten näkyy puolueneuvoston jäsenille lähettämästämme KIKK kirjeestä, jonka tähän myötäliitämme aseman selvittämisen vuoksi.

Jos tama ylimääräinen vero tulee hyvaksytyksi, niin IXSSMX itsestään selvää on, ettei missään piirissä enää sen lisäksi voida suunnitella ylimääräistä piiriveroa vaalitarkoituksia varten, vaan pitaa tämän ylimääräisen verotuksen riittää koko puolueen vaalitarpeisiin.

Näin tiukalla oltaessa on huolehdittava siitä, että ne vähäiset varat mitä käytettävissä on, tulevat käytetyiksi mahdollisimman tehokkaasti. Huonoja puhujia on kokonaan vältettävä. Kaikkien puhujien matkat on hyvissä ajoissa järjestettävä ja niistä hyvin ilmoitettava. Pitäisi PÄÄX päästä siihen, etta jokaisella paikkakunnalla järjestettäisi maksuton iltama siksi illaksi kuin puhuja paikkakunnalle saapuu. Toisilla paikkakunnilla se tietenkin tuottaa vaikeuksia, mutta ainahan sitä jotakin saa kokoon ja jollei muuta niin pahimmassa tapauksessa - tanssia. Pääasia on, että väkeä saadaan koolle, ettei puhujien kalliit matkat mene väen puutteessa hukkaan.

Jos kaikkialla innolla ja tarmolla toimitaan tämän suunnitelman mukaisesti, niin vähilläkin kustannuksilla voimme edustajamääräämme huomattavasti lisätä.

Tämän lisäksi ilmoitamme, että puoluetoimikunta on päättänyt ryhtyä toimenpiteisiin erityisen vuotuisen suuremman vapaaehtoisen lisäveron kantamiseksi kaikilta niiltä puolueemme jäseniltä, joiden taloudel-
XIXXX

(Liite n:o 3.)

asema
linen on siksi hyvä, että voivat sellaisen rasittumatta
suorittaa. Tätä kannatusmaksua varten laaditaan erityiset kirjalliset
sitoumukset, joiden perusteella sen puoluetoimikunta perii postietuan-
nilla. Pienin kannatusmaksu on 25 mkaa, yleten siitä aina jäsenen va-
rallisuuden ja harrastuksen mukaan. Sitoumus kirjotetaan vähintään vii-
deksi vuodeksi. Piiritoimikuntien asiana on ryhtyä alaistensa järjestö-
jen kautta keräämään sellaisten puoluetoverien nimiä ja osotteita, joi-
den luullaan tällaiseen kannatusmaksuun suostuvan. Ja siihenhän suostuu
jokainen hyvätuloinen toveri, joka vakavasti ja tosissaan sosialidemo-
kratiata kannattaa.

Lopuksi on vielä huomautamme, että piiritoimikuntien on heti,
kun eduskunnan hajotus on julkaistu, ryhdyttävä kaikkiin niihin toimen-
piteisiin, mitä puoluesääntöjen 63 - 66 pykälät edellyttävät ehdokas-
ehdokkaitten asettamiseksi, valitsijayhdistysten perustamiseksi j.n.e.
Olisi hyvä, jos kiertokirjeet olisivat valmiina jo silloin,
kun tieto hajotuksesta saapuu.

Ripeätä, tarmokasta ja hyvin järjestettyä toimintaa toivot-
taen merkitsemme

P. Railo TST:n edustajina.

1 §.

Kokouksen avasi puoluetoimikunnan puheenjohtaja V. Tanner, joka yk-
simielisesti valittiin kokouksen puheenjohtajaksi. Pöytäkirjan laati-
jaksi valittiin P. Railo.

2 §.

V. T a n n e r alusti kysymyksen vaaliohjelmasta ja sen yhteydessä
olevista seikoista. Selostettuaan aikaisempaa menettelyä ja arvostel-
tuaan eri mahdollisuuksia vaaliagitatsionin järjestämisestä ja vaali-
nuksien valinnasta lausui alustaja käsityksenään, että tällä kertaa
olisi vaalivalistustyössä päähuomio keskitettävä suuriin poliittisiin
ja taloudellisiin kysymyksiin ja kysymykset sellaiset kuin suojelus-
tien ja ohranan hajoittaminen, armahduskysymys y.m. jätettävä toiselle
sijalle ja vähemmälle huomiolle. Päärynnistys tulee luonnollisesti
tapahtumaan molempia äärimmäisyysryhmiä, s.o. äärimmäistä oikeistoa
/porvarillisia/
ja kommunistista vasemmistoa vastaan, mutta myöskin/ keskustapuolueita

(Liite n:o 3.)

Pöytäkirja, laadittu Sos.-dem. Puoluetoimikunnan jäsenten ja sos.-dem. piiritoimikunnan ja puoluelehtien edustajain neuvottelukokouksessa K.K:n huoneustossa 3/2 1924.

Saapuvilla olivat: puoluetoimikunnan jäsenet: V.Tanner, T.Tainio, J.W. Keto,R.Itkonen, ja J. Sundberg; eri vaalipiiritoimikuntien edustajina: A. Kannisto , Mikkeli; Hilma Laine, Pori; A. Lehtonen Jyväskylä; O. Pensas, Joensuu; A. Kuusisto ja A. Aalto ,Helsinki; V.Kivisalo, Tampere; K. Lumijärvi, Viipuri ja Antrea; I. Sinisalo, Turku; P. Meriläinen, Vaasan läänin yhd. piirit; A.Valta, Kuopio; ja K.A. Fagerholm, Södra Finlands Sv. Sd. Krets; puoluelehtien edustajina : H. Laakso, V. Paavilainen, Aug. Lindell, K. Kaukovaara, T.Rainio ,J.F. Aalto, K. Varjola, P. Lempiäinen, A. Lehtonen, H. Välisalmi, A.Åhlström, Toivo Lehto, Anton Huotari,J. Peräläinen,Pekka Lönngren O. Puro, ja R.Tuhti ja V.Huhta; sekä V.Hupli, vaalikeskuksen , K. Harvala Sos.-dem. puoluetoimiston ja P. Railo TST:n edustajina.

1 §.

Kokouksen avasi puoluetoimikunnan puheenjohtaja V. Tanner,joka yksimielisesti valittiin kokouksen puheenjohtajaksi.Pöytäkirjan laatijaksi valittiin P.Railo.

2 §.

V. T a n n e r alusti kysymyksen <u>vaaliohjelmasta ja sen yhteydessä olevista seikoista</u>. Selostettuaan aikaisempaa menettelyä ja arvosteltuaan eri mahdollisuuksia vaaliagitatsionin järjestämisestä ja vaalitunnuksien valinnasta lausui alustaja käsityksenään, että tällä kertaa olisi vaalivalistustyössä päähuomio keskitettävä suuriin poliittisiin ja taloudellisiin kysymyksiin ja kysymykset sellaiset kuin suojeluskuntien ja ohranan hajoittaminen, armahduskysymys y.m. jätettävä toiselle sijalle ja vähemmälle huomiolle.Päärynnistys tulee luonnollisesti tapahtumaan molempia äärimmäisyysryhmiä, s.o. äärimmäistä oikeistoa porvarillisia/ ja kommunistista vasemmistoa vastaan,mutta myöskin/ keskustapuolueita

jotka varsinkin viimeisen keskustahallituksen aikana ovat antautuneet taantumuksen palvelukseen, on ansionsa mukaan arvosteltava. Vaalitaistelua on käytävä etupäässä kansanvallan ja parlamenttarismin puolesta poliittisessa mielessä ja esim. verohuojennuksia vaatimalla talouspolitiikasta puhuttaessa. Työväenhallituksesta voidaan myös viittauksia tehdä, joskin sen edellytykseksi on asetettava sosialistinen enemmistö eduskunnassa. Pääasia on että työväestö jälleen kutsutaan kokoontumaan yhteisen lipun alle, sen saman lipun, jonka alle se 1919 niin suurella menestyksellä kokoontui. Työväen on kokoonnuttava sosialidemokratian lipun alle. Vaaliliittoa kommunistien kanssa ei voida ajatella eikä tehdä, sillä siitä olisi vain vahinkoa Suomen työväelle.

A a l t o J. F. katsoi, että päätunnus vaaleissa on oleva: Taantumusta vastaan. Piti vaaliliittoa kommunistien kanssa tarpeellisena, koska siitä olisi etua ainakin työväenluokalle kokonaisuudessaan, joskaan ei sos.-dem. puolueelle.

I t k o n e n R. toivoi, että päähuomio vaalivalistuksessa kiinnitettäisiin suuriin taloudellisiin kysymyksiin.

T a i n i o T. huomautti, että päähyökkäys on kussakin piirissä ja kullakin paikkakunnalla kohdistettava juuri siellä pahimpana vastustajana ja kilpailijana esiintyvää puoluetta vastaan ja muut löytävät jätettävä toiselle sijalle. Huomautti Azllolle, että tämän pitäisi käsittää, että puolueen ja työväenluokan etu on yksi ja sama.

H u p l i huomautti, että pääasia vaalitaistelussa on siinä, että saadaan omat joukot liikkeelle ja vastustajan joukot pysymään välinpitämättöminä. Sen vuoksi on varottava antamasta vastustajille aseita ja vaalivaltteja, joilla ne voivat joukkojensa vaali-intoa nostattaa.

P e h s a s kertoi, että Kuopion it. piirissä ovat maalaisliittolaiset sosialidemokraattien pahimpia vastustajia. Katsoi, että sellaisissa piireissä voidaan kommunistit jättää rauhaan ja ärsyttämättä, koska ne silloin äänestävät sosialidemokraatteja.

L u m i j ä r v i yhtyi edellisen lausuntoon selitellen samalla viipurilaisten vaaliliittopuhaa.

A a l t o A. huomautti, että vaalivalistuksessa on myös kiinnitettävä huomiota työväen suojeluslainsäädäntöön ja sitä nykyisiin uhkaaviin vaaroihin.

L e h t o n e n, A. huomautti, että Vaasan läänin itäisessä piirissä ei kommunistien vaalitoiminnasta tiedetty mitään ennenkuin Kansan Työ alkoi esiintyä vaaliliittopuuhinensa. Tämä Kansan Työn esiintyminen on tehnyt haitallisen vaikutuksen piirissä. Katsoi viipurilaisten menetelleen epälojaalisesti puolueyhtoa kohtaan.

K i v i s a l o tahtoi myös työttömyyskysymyksen vaalitaistelussa huomioonotettavaksi. Kommunisteja ei ole syytä ärsyttää.

S i n i s a l o yhtyi alustajaan ja paheksui viipurilaisten menettelyä, joka oli vähällä sekoittaa/ selvän pelin Turussakin.

R a i l o huomautti, että yleensä olisi pyrittävä väheksymään kommunistien voimaa ja voittomahdollisuuksia ja mikäli mahdollista selittämään, että kommunisteille annetut äänet menevät hukkaan. Piti viipurilaisten esiintymistä puolueelle perin vahingollisena.

M e r i l ä i n e n varoitti antamasta aseita porvareille. Vaarallisin ase olisi yhteisrintama kommunistien kanssa. Kertoi erään järjestävän tunnetun kommunistin Kansan Työlle asiamiehiä Pohjanmaalle.

A a l t o J. F. puolusteli viipurilaisten kantaa katsoen heillä olevan oikeuden ajaa sitä, kunnes puolueneuvosto on asian ratkaissut.

P a a v i l a i n e n huomautti että ainakin heidän piirissään on päähuomio kiinnitettävä maatalouskysymyksiin ja toivoi että vaalikeskus ottaisi tämänkin huomioonsa.

M y l l y m ä k i paheksui viipurilaisten menettelyä ja selosteli oikeita agitatsionitapoja.

K e t o yhtyi Tanneriin, Tainion tekemillä selvennyksillä. Varoitti kompastumasta liialliseen pienviljelijäin kalasteluun. Teollisuustyöväkeä olisi pyrittävä saamaan takaisin kommunisteilta. Halusi että kokous lausuisi toivomuksen, että viipurilaisten on lakattava ajamasta vaaliliittopuuhaansa kommunistien kanssa.

T a i n i o huomautti, että piirikokouksissa ei pitäisi tehdä päätöstä vaaliliittokysymyksestä koska siitä päättäminen kuuluu puolueneuvostolle. Esitti ehdotuksen ponsilauselmaksi vaaliliittokysymyksessä.

L i n d e l l ilmaisi tyytyväisyytensä kokouksen menoon ja toivoi pidettävän huolta siitä, että kommunistit eivät pääse käyttämään ammatillisia järjestöjä hyväkseen. Kannatti Tainion ponsilauselmaa.

K u u s i s t o huomautti, ettei läheskään kaikkia mainittuja ja hyviä asioita voida vaalitaistelussa ainakaan kaikin paikoin selosla.

P e r ä l ä i n e n yhtyi Tanneriin, Tainioon, Ketoon ja Lindelliin selostaen laajemmin vaalitaistelussa huomioonotettavia periaatteellisia näkökohtia.

K e s k u s t e l u n t ä h ä n p ä ä t y t t y ä päätettiin vaalivalistustyöhön nähden keskustelu pitää vastauksena kysymykseen. Tainion esittämä ponsilauselma hyväksyttiin äänestyksettä periaatteessa, mutta jätettiin lopullisen sanamuodon laatiminen Kedon ja Tainion ~~kuuluksi~~ tehtäväksi. Päivällisloman jälkeen esitettiin päätöslauselma uudelleen tarkistettuna ja hyväksyttiin tällöin äänestyksettä. ~~xxx~~ Hyväksytty päätöslauselma kuuluu:

"Kokous lausuu käsityksenään, että vaaliliitto kommunistien kanssa olisi omiaan hämmentämään sosialidemokraattien ja kommunistien välistä jyrkkää periaatteellista eroa sekä vaikuttamaan työväen vaaleihin osallistumista heikentävästi, mutta porvarillista taantumusta ylityttävästi. Kokous senvuoksi tuomitsee vaaliliittopuuhan työväenluokalle vahingollisena ja esittää vaatimuksenaan, että minkään puoluelehden yhtävähän kuin minkään sos.-dem. järjestön tai yksityisen henkilön ei ole sitä ajettava."

3 §.

T . T a i n i o alusti kysymyksen vaalitaktiikasta selostaen laajemmin puoluetoimikunnan kantaa ja suunnitelmia. Helsinkiin perustetaan erikoinen vaalikeskus , joka ~~hoitaa~~ johtaa vaaliagitionia. ~~Puolueohjelma~~ Vaaliohjelmaa ~~si~~ ei painateta erikseen , vaan julaistaan ainoastaan puoluelehdissä , joita maaliskuun ajalla levitetään puolueen kustannuksella ilmaiseksikin. Erikoinen kuvallinen vaaliplakaatti kuitenkin painetaan. ~~Vaaliiiii~~ Puhujia toimitetaan entistä vähemmän ja vain ohjelmallisiin tilaisuuksiin. Kaikessa on noudatettava säästäväisyyttä ja keskitystä.

Puolueen ~~valitsijn~~ vaaliliittojen tunnuslauseeksi on pantava "Sosialidemokraattien työväenpuolue" ja valitsijayhdistysten tunnuslauseiksi eri eturyhmien ja rietojen tunnuslauseita.

K e s k u s t e l u s s a , jossa käyttivät puheenvuoroja Hupli , Huhta , Myllymäki , Lumijärvi , Kivisalo ja Aalto J.F. yhdyttiin yleensä puoluetoimikunnan kantaan. Vaaliliittojen tunnuslauseeksi hyväksyttiin yksimielisesti tainion mainitsema tunnuslause.

4 §.

T. T a i n i o selosti puoluetoimikunnan toimenpiteitä yleisehdokkaiden sijoittamiseksi eri piireihin.

Selostuksen johdosta syntyi lyhempi keskustelu , jossa puoluetoimikunnan toimenpiteet hyväksyttiin ja joka muussa suhteessa jäi vastaukseksi kysymykseen.

Puoluetoimik. kok. 21/2-1924. Liite n:o 4.

Sos.-dem. Puoluetoimikunnalle.

Allekirjoittaneen täytyy täten kääntyä arv. Puoluetoimikunnan puoleen pyytäen sen toimenpidettä jotta ~~minun~~ Uudenmaan l. piirikokouksen tekemän, minua eduskuntaehdokasten listoille asettamista koskevan päätöksen yhteydessä ~~on~~ (vääryys tulisi oikaistuksi.) kohdannut. Ymmärrän kyllä, ettei piirikokous, tuskin edes sen asettama valiokunta, ole voinut suorittaa kaikkia niitä laskelmia, jotka olisivat tarpeen, jotta päästäisiin kaikin puolin oikeudenmukaiseen tulokseen, vaan on kai -ksen piirikokous tokseenkin umpimähkään täytynyt hyväksyä sille esitetty ehdotus, joka kuitenkin on eräissä suhteissa hyvin epäonnistunut.

Niinkuin tähän liitetyistä laskelmista käy ilmi, ~~xx~~ piirikokouksen olisi päätöksen mukaan ehdokkaat asetettava listoille tavalla joka tekee, ettei niiden mahdollisuudet tulla valituiksi läheskään vastaa piirissä toimitetun puolueäänestyksen tuloksia. Mitä minuun tulee, olen minä saanut suomalaisilla listoilla 9:nnen paikan, vaikka puolueäänestyksen mukaan minulle kuuluisi 7:~~nn~~s paikka. Ettei tämä ole mikään sattuma, käy ilmi kun näkee mikä suunnaton ero on minun ja eteeni pantujen ehdokasten valituksitulemisen mahdollisuuksien välillä.

Jos laskelmien pohjaksi pannaan – niinkuin pitänee – viime vaalien tulokset ja katsotaan, paljonko ääniä silloin kukin lista on saanut, sekä laskee sen mukaan eri ehdokasten mahdollisuudet, niin huomaa, että minulle tultaisiin piirikokouksen hyväksymän järjestelyn perusteella antamaan vaaleissa I,4I7 ääntä (nim. suomalaisilta valitsijoilta), jota vastoin tov. Sallila, minä, joka kuitenkin puolueäänestyksessä sai vähemmän ääniä kuin saisi vaaleissa kokonaista 4,85I ½ ääntä, ja tov. Sirola, joka sai vielä vähemmän ääniä puolueäänestyksessä, tulisi vaaleissa saamaan 4,527 I/6 ääntä.

Tästä käy ilmi että minut pitäisi, jos puolueäänestyksen tulosta tahdotaan noudattaa, asettaa listoille niin, että vaaleissa saisin todennäköisesti lähes 5,000 ääntä enkä I,4I7 – siis runsaasti 3,000 ääntä enemmän. Ymmärrän kyllä, ettei pieniä epätasaisuuksia voida välttää, mutta suurin piirtein täytyy tietysti puolueäänestystä noudattaa. Niille, jotka joka tapauksessa tulevat valituiksi, voi olla yhdentekevää missä järjestyksessä he tulevat, mutta niiden suhteen, jotka ovat lähellä "rajaa", on ~~xxxxxxxxx~~ huolellisuus tarpeen, jotta ei vääryyksiä tapahtuisi. Vaikken mitenkään tahdo kieltää tov. Sallilan ja Sirolan sopivaisuutta kansanedustajiksi, en tahdo silti luopua minulle kuuluvasta oikeudesta.

Vaalit I922. Listojen saamat äänimäärät:

Helsinki I.	Helsinki II.	Helsinki III.	Helsinki IV.
6,I83	770	4,026	573
Lohja.	**Iitti, Kuusank.**	**Tuusula, Hgin pit.**	**Mäntsälä.**
I,946	3,676	I,332	2,959
Hyvinkää.	**Vihti.**	**Nylands västra.**	**Nylands östra.**
I,839	2,63I	2,033	I,96I

Puolueäänestyksen tulos I924.		Arvioitu äänimäärä vaaleissa.	Ehd. järjestys puolueään. mukaan	piirikok. päät. mukaan
(Hakkila ~~xxx~~	7I3)	-		
Ryömä	6I9	9,800 I/3	I	I
Ampuja	6I3	2,7I6	2	8
(Wuolijoki	599)	-		
(Tanner	589)	-		
~~Voionmaa~~	503	4,026	3	7
(Paasivuori	429)	-		
Seppälä	4I4	4,996 ½	4	3
A. Aalto	408	5,278	5	2
Kuusisto	345	4,728	6	5
Wiik	339	I,4I7	7	9
(Tainio	324)	-		
Sallila	29I	4,85I ½	8	4
Mikkola	270	I,05I	9	I0
(J.F.Aalto	237)	-		
Sirola	227	4,527 I/6	I0	6
Linna				
Kontula				
Janatuinen				
y. m.				

Listojen nykyinen muoto (piirikok. päät. mukaan).

Helsinki I.	Helsinki II.	Helsinki III.	Helsinki IV.
Ryömä	Ampuja	Voionmaa	Seppälä
Seppälä	Mikkola	Kuusisto	A. Aalto
Hakkila	Salovaara	Sallila	Sallila

Lohja.	Kuusankoski.	Tuusula.	Mäntsälä.
Ampuja	A. Aalto	Seppälä	Sirola
Wiik	Kuusisto	Mikkola	Sallila
Sirola	Kontula	Wiik	Ryömä

Hyvinkää.	Vihti.	Västra Nyland.	Östra Nyland.
Sallila	Ryömä	Otto Andersson	Wiik
Sirola	A. Aalto	Wiik	Andersson
Tanner	Kuusisto	G. Flood	Flood

Eri ehdokkaille tulisi siis:

Ryömä: Hki I... 6,I83
Mäntsälä 986 I/3
Vihti 2,63I
9,800 I/3

Seppälä Hki IV... 573
" I...3,09I ½
Tuusula I,332
4,996 ½

Wiik Lohja 973
Tuusula 444
I,4I7

V. Nyland I,0I6 ½
Ö. Nyland I,96I 2,977 ½
4,394 ½

Ampuja Hki II... 770
Lohja I,946
2,7I6

A. Aalto Hki IV... 286 ½
Kuusank. 3,676
Vihti I,3I5 ½
5,278

Sallila Hki III...I,342
" IV... I9I
Mäntsälä I,479 ½
Hyvinkää I,839
4,85I ½

Voionmaa Hki III... 4,026

Kuusisto Hki III.2,0I3
Kuusank. I,838
Vihti 877
4,728

Mikkola Hki II..385
Tuusula 666
I,05I

Sirola Lohja 648 2/3
Mäntsälä 2,959
Hyvinkää 9I9 ½
4,527 I/6

Piirikokouksen hyväksymän ehdotuksen laatijat ovat ehkä ajatelleet, että minä saisin sen verran ääniä lisää ruotsalaisilla listoilla, että olisin joka tapauksessa varma. Vaikka niin olisikin, on menettely ollut virheellinen. Kun äänestys tapahtuu erikseen suomalaisissa ja ruotsalaisissa järjestöissä, on selvää että suomalaisille listoille asetettavien ehdokkaiden järjestyksen määrää suomalaisten keskuudessa toimeenpantu puolueäänestys. Ja se on, kuten sanottu, määrännyt minulle 7:nnen paikan (kun jättää huomioon ottamatta ne toverit, jotka, syystä että tulevat valituiksi muualla, on jätetty listoilta pois tai joille on samasta syystä annettu vain joku kolmas paikka). Tuleeko minulle ruotsalaisilta ääniä lisää, niin se seikka ei muuta suomalaisten keskuudessa toimeenpannun äänestyksen tulosta.

Muuten ei olekaan varmaa, että tulisin valituksi edes ruotsalaisten ja suomalaisten yhteisillä äänillä, jos nykyinen järjestys jätetään muuttamatta. Jos yllämainittujen I,417 suomalaisen äänen lisäksi laskee ruotsalaiset äänet - edelleen edellyttäen, että vaaleissa annettava äänimäärä on oleva sama kuin viime vaaleissa - tulisin vertauslukujen perusteella olemaan 7:s puolueemme ehdokkaista Uudellamaalla. Mutta viime kerrallahan saatiin vain 6 valituiksi!

Pyydän siis arv. Puoluetoimikuntaa määräämään sellaisia muutoksia suomalaisiin listoihin, että paikkani niillä tulisi edes suunnilleen vastaamaan sitä oikeutta, mikä minulle puolueäänestyksen perusteella kuuluu. Tämä ei ole vaikea, koska piirikokouksen päättämillä listoilla on muutamia semmoisiakin tovereita, jotka varmaan tulevat muualla valituiksi ja jotka vain listojen täydennykseksi on otettu mukaan, joten joku niistä voidaan ilman vahinkoa jättää joltakin täkäläiseltä listalta pois.

Jotta ei minua käsitettäisi väärin, tahdon lisätä, ettei minulla ole yksityistä halua tulla valituksi. Vasta pitkän harkinnan jälkeen olen päättänyt ottaa ehdokkuuden vastaan. Mutta kun kerran olen katsonut velvollisuudekseni niin menetellä ja kun puoluetoverit ovat tahtoneet minut asettaa ehdokkaaksi sillä tavalla kuin puolueäänestyksestä selviää, pidän myös kiinni siihen perustuvasta oikeudestani.

Puolutervehdyksellä:

K. H. Wiio

Uudenmaan sosialidemokraattiset walitsijayhdistyksset.

Uudenmaan waalipiirin sosialidemokraattiset walitsijayhdistyksien listat eduskuntawaaleja warten owat seuraawat:

Helsingin kaupunki.

Waltiowalta työwäenluokalle.

Ryömä, Hannes, tohtori, Helsinki.
Seppälä, Hilda, rouwa, Työläisnaisliiton sihteeri, Helsinki.
Hakkila, Wäinö Pietari, pormestari Tampere.

Helsingin kaupunki.

Palkkatyöwäen edut.

Ampuja, Mikko, wiilaaja, Helsinki.
Mikkola, Wäinö, kirjaltaja, Helsinki.
Salowaara, Wäinö, sähkötekniikko, Helsinki.

Helsingin kaupunki.

Raitis kansa.

Woionmaa, Wäinö, professori, Helsinki.
Kuusisto, Aug., piirisihteeri, Puumala.
Sallila, Emil, liikkeenjohtaja, Hywinkää.

Helsingin kaupunki.

Asuntohätää lieventämään.

Seppälä, Hilda, rouwa, Työläisnaisliiton sihteeri, Helsinki.
Aalto, Artturi August, toimittaja, Helsinki.
Sallila, Emil, liikkeenjohtaja, Hywinkää.

Lohja, Läntinen Uusimaa.

Taantumusta wastaan.

Ampuja, Mikko, wiilaaja, Helsinki.
Wiik, Karl H., fil. maist., Helsingin pitäjä.
Sirola, Juho Leander, palstatilallinen, Mäntsälä.

Kuusankoski, Jitti, Itäinen Uusimaa.

Leipää, oikeutta, waltaa.

Aalto, Artturi August, toimittaja, Helsinki.
Kuusisto, August, piirisihteeri, Puumala.
Kontula, Manu, työmies, Kuusankoski.

Tuusula, Helsingin pitäjä, Espoo.

Sosialismi ja kansan hywinwointi.

Seppälä, Hilda, rouwa, Työläisnaisliiton sihteeri, Helsinki.
Mikkola, Wäinö, kirjaltaja, Helsinki.
Wiik, Karl, H., fil. maist., Helsingin pitäjä.

Mäntsälä, Orimattila, Porwoo.

Maalaiswäestön aseman kohottaminen.

Sirola, Juho Leander, palstatilallinen, Mäntsälä.
Sallila, Emil, liikkeenjohtaja, Hywinkää.
Ryömä, Hannes, tohtori, Helsinki.

Hywinkää, Nurmijärwi.

Kansanwalta woittoon.

Sallila, Emil, liikkeenjohtaja, Hywinkää.
Sirola, Juho Leander, palstatilallinen, Mäntsälä.
Tanner, Wäinö, tuomari, Helsinki.

Wihti, Nummi, Pusula, Pyhäjärwi.

Kohtuutonta werotusta wastaan.

Ryömä, Hannes, tohtori, Helsinki.
Aalto, Artturi August, toimittaja, Helsinki.
Kuusisto, August, piirisihteeri, Puumala.

Ruotsalaisille towereille tulee lisäksi kaksi walitsijayhdistyksen listaa, joissa owat nimet Wiik, Anderson ja Flood.

Liite n:o 7.

Liite n:o 5.

Puolustuslaitoksen koh. 21/2-24.

Kuusisto Mikkola

Kuusisto

Kuusisto Aalto

...n seuraa...

...uuskun...

...ku...

...kirj...

...tilal...

...Rein...

...tisest...

...melle...

...ästä, alelaan päällä paras) ja t. ...
Piiristä tulee valituksi karkeintaan 4...
jaa, ~~waalia~~ jaten siis ei kuittinen pu...
äänestyksen mukaan saisi tulla va...

Kuka,

kirj. George Cram Cook, englanninkielestä suomentanut
A. B. Mäkelä (Kaapro Jääskeläinen).

Puoluetoimik. koh. 21/2-27. Liite n:o 7.

Liite n:o 8.

Vaaliavustusten jako.

Puoluetoimikunta ehdottaa, että vaaliavustukset jaettaisiin seuraavalla tavalla:

Uudenmaan piiri ----------

Puoluetoimik. koh 21/2-27. Liite n:o 6.

Wiipurin Työväen Sanomalehti- ja Kirjapaino-Osuuskunta r.l.

Wiipuri, Braahenkatu 17. Puhelimet:
Kontt. 10 48, kirjap. 11 93, toimit. 3 38 ja 14 77.
Kirjapaino suorittaa kaikkia alaan kuuluvia töitä huolellisesti ja kohtuullisilla hinnoilla.
Sanomal. „Kansan Työ" on Itä-Suomessa laajalle levinnyt sanomalehti ja siis edullinen ilmoittajille.
Työväen Osuuskirjakauppa Torkkelink. 22. Puh. 16 88. Kirja-, Paperi- ja Konttoritarpeita.

Wiipuri, 20. p:nä helmi kuuta 1927

Sos.-dem. Puoluetoimikunta,
Helsinki.

Wiipurin tämänn. it. vaalipiirissä edustuntaehdokkaiden listoille asettelu toimitettu sillä tavalla, että siinä on ehdottomasti saatava aikaan muutos. Listalle (Enso, Imatra, Pällikkälä), jossa allekirjoittanut on ensimäisenä on toiselle tilalle asetettu juko Kuitinen, jotka puolueäänestyksessä (kun allekirjoittanut ja Reinikainen, jotka tulevat valituksi tämtisestä piiristä, otetaan päältä pois) jäi 7:nelle tilalle. Piiristä tulee valituksi korkeintaan 4 edustaja, ~~vaan~~ joten siinä Kuitinen puolueäänestyksen mukaan saisi tulla valituksi vien jonkkaan, mutta nyt on olemassa se mahdollisuus, että hän tulee valituksi kahmantena. Sinaastaan Welling ja Rapo ovat nim. asetettu listoille niin hyvin, että heidän läpimenonsa on varma ennen allekirjoittanutta, joten on todennäköistä, että ~~minä~~ minä tulen sieltä valituksi, mistä seuraa, kun minä varmasti tulen valituksi korkeammalla äänimäärällä tämtisestä piiristä, että Kuitinen saa hyväksensä minun listalleni annetut äänet ja tulee edustuntaan minun varamiehenäni. Lisäksi on mainittu Kuitinen

f.

asetettu vielä yhdelle ensimmäiselle ja yhdelle kolmannelle tilalle, vaikka kärjelle, jos aliisi seuraten puolueäänestystä, alisi siirtänyt yksi kolmas paikka.

Tämä ensimmäinen ja kolmas paikka ei kuitenkaan selvästikään vie, joten kärkkyä jäntaa mille jäädä, mutta se on välttämätöntä, että kärjet poistetaan Ensan, Imatran, Pällähkälän listalta. Wellingin ja Ravon jätkeä (puolueäänestyksessä) ~~on kaine~~ Suokas, Helo ja Haapasalo, jotka kaikki Kuitisen vaisinnuttaa, jos ei muutosta tehdä.

Kaiken muun lisäksi on kysymyksessä alova Kuitinen miltei kokonaan vailla ajatteluky-kyä, jossain määrin Veli-Vatas-nimajata muistuttava, taisissa tapauksissa vielä häntäkin rkavampi, minkä takia häntä selvästikään jäntunisessa olisi suotavainen rkavalaali.

Kun muuta muutoksia on enää vaikea aikaan saada, olisi tehtävä sellainen kanjaus, että Kuitinen poistetaan Ensan, Imatran, Pällähkälän listalta ja tilalle asetetaan Ojaja Welling. Wei tätä tilaa tarvitsisi, silloin kyllä nämäsi muutoksia voisi läpi, mutta näin on paras menetellä sen takia, että sillain tulevat kaikki asetetuksi siten, ettei kukaan väkemmän ääniä saamat voi siirtämättä puolueäänestyksessä ensimmäisiksi jäntuneita.

Olen tehnyt tämän valituksen ja muutoksehdotuksen useiden itäisen piirin miesten m. m. taisten edustajakokkaiden pa piirisihteerin kehoituksesta. Myös omasta puolestani toivon, että Puoluetoimikunta määrää ehdotetun muutoksen tehtäväksi.

Puoluetoimikunnan lausunto olisi saatava perjantaina, jos ei kirje ehdi sieltä sitä, niin vaisihan ehkä alustavasti antaa tiedon puhelimella kuten asema 31 tai Kansan Työn toimituksen.

Puolueterveisin
J. F. Kallio

Puoluetoimik. kok. 21/2-27. Liite n:o 7.

8

Vaaliavustusten jako.

Puoluetoimikunta ehdottaa, että vaaliavustukset jaettaisiin seuraavalla tavalla:

Uudenmaan piiri					
Turun etel. "	Sosialisti		ja Piiritoimik. yht.		15,000.
Porin piiri	Uusi Aika	8,500	" "		4.000.
Hämeen etel. "	Häm.Kansa	7,500	" "		5.000.
Hämeen pohj. "	Kans.Lehti	15.000			
Viipurin l. " Etäänpäin	Kans. Työ	15.000			
	Eteenpäin	6.500			
Viipurin it. "	Kansan Voim	10.000	"		3.500
Kuopion " "			"		3.500
Mikkelin "	Vapaus	7.500	" "		5.000
Kuopion "	"	4.450	" "		2.500
Vaasan it. "	Työn Voima	12.000	"		
Vaasan et. "	Kaivaaja	7.500	" "		5.000
Vaasan pohj. "					
Oulun et. "	Pohj. Työm.	13.500	" "		5.000
Oulun pohj. "					
		107.450			107.450
	Työläisnuoriso				1.600
	Toveritar				1.000
			Summa Smk.		158.550.

Lehdille ehdotettu määräraha on korkein summa, mitä on käytettävissä. Kuitenkin ehdottaa Puoluetoimikunta, että mikäli ei jossakin piirissä voida lehteä levittää niin paljon, että ehdotettu määräräma siihen kuluisi, annettaisiin loppu m rahaerästä Piiritoimikunnalle, joka voisi tarkastaa, tehdyn sopimuksen pohjalla, paljonko lehdistä on maksettava.

Lopuksi ilmoittaa Puoluetoimikunta, että enempää rahaa ei ole käytettävissä tässä tarkoituksessa, joten jakaminen täytyy tapahtua yllämainitun summan puitteissa.

Liite n:o 8.

Tuotantoimk. Kok. 24/2-1934.

Joulukuun

Per Useita
Sn Voitto- ja Tappiotili

Per	Painotyötili	185413:81
"	Paperikauppatili	8293:39
"	Ilmoitustili	139039:17
"	Osakkeidentili	4250:—
"	Tilaustili	33936:—
"	Tappio	45603:17
		Smk 416535:54

Per Useita
Sn Tasaustili

Per	Vekselitili	110641:48
"	Tilaustili	1299:83
"	Erikoenhilötili	123312:72
"	Ilmoitustili	50:30
"	Osakepääomatili I	50000:—
"	Osakepääomatili II	20800:—
"	Kassakreditiivitili (Kansallis-Osake-Pankki)	20000:—
"	Kassakreditiivitili (Aktia-Pankki)	120000:—
"	Kuinaajien Tili	405:—
		Smk 446509:33

Inventario Joulukuun 31/p:nä 1923.

Varat:

Rahaa Kassassa		7537:78
Irtaimistoa:		
Konttorin Kalusto y.m. luettelon mukaan		6719:33
Kirjapaino:		
Koneet ja Kalusto. luettelon mukaan		129182:15
Paperikauppa:		
Tavaravarasto	50105:33	
Saatavat	2387:80	52493:13
Raaka-aineita:		
Tanomalehtipaperia y.m. luettelon mukaan		5732:30
Saatavia:		
Tilausasiamiehiltä	3743:40	
Painotöistä	5147:10	
Erikenhilötilillä	4599:49	
Ilmoittajilta	20690:72	34180:71
Saatavia Merkittyistä osakkeista		4250:—
Sappio edellisiltä vuosilta	160810:76	
Sappio v/1923	45603:17	
		Smk 446509:33

2 064393
70.800
1356393

Velat:

Erikenhilötilillä:		
Työväenjärjestöille	19144:85	
Yksityisille	57779:22	
Tanomalehdille	7543:33	
Kirjapainon Korkoja Saarijärven Tarolle	929:15	
Lehden Painatuksesta Heinzolle	704:25	
Sos. dem. Tuotuetoimistolle	4050:20	
Tiliotelkoja Tavaran hankkijoille	19907:05	
Maksamattomia palkkoja	13254:67	123312:72
Kassakreditiivilainat:		
Kansallis-Osake-Pankista		20000:—
Pellas-Pankki O.y:stä		120000:—
Tilaustilillä:		
Asiamiehillä v/1924 tilauksista		1299:83
Ilmoitustilillä:		
Ilmoittajilla v/1924 ilmoituks.		50:30
Vakselitunnusteita:		
Luettelon mukaan		110641:48
Osakepääomatili I		50000:—
Osakepääomatili II		20800:—
		Smk 446509:33

31 p:nä 1923

Per Voitto- ja Tappiotili

An Useita			
" Lehden Painatustili			142446:35
" Muokratili			9500:-
" Kirjapainon Kulunkitili			6057:84
" Kirjapainon Palkkatili			114815:99
" Korkotili			2930 7:76
" Palkkatili			67421:75
" Raaka-aineiden Tili			25002:81
" Kulunkitili			21983:04
		Smk	416535:54

Per Tasaustili

An Useita			
" Kassatili			7537:78
" Yritaimistotili			6719:33
" Tilaustili			3743:40
" Painotyötili			5147:10
" Erikenkilötili			4599:49
" Paperikauppatili (saatavat)	2387:80		
" " - (Varasto)	50105:33	52493:13	
" Kirjapainotili		129182:15	
" Ilmoitustili (saatavat)		20690:72	
" Merkittyjen Osakkeiden saatavat		4250:-	
" Raaka-aineiden Tili		5732:30	
" Tappio edellisiltä vuosilta	160810:76		
" Tappio v/1923	45603:17	206413:93	
		Smk	446509:33

Kautta koko siwistyneen maailman käy ankara kamppailu wapaudesta, walosta, wallasta. Toisella puolella on suurporwaristo ja sen mukana kaikki ne, joita nykyinen yhteiskuntajärjestelmä tyydyttää ja jotka sen turwissa jo owat päässeet wapauteen, waloon ja waltaan, toisella puolella työwäki, jonka kärsimysten ja puutteen kustannuksella toiset owat hywinwointinsa ja etuoikeutensa saawuttaneet.

Tätä yhä kiihtywää taistelua käydään waihtelewalla menestyksellä. Toisinaan ja toisissa maissa pääsee taantumusporwaristo woitolle, kuten esimerkiksi nykyisin Italiassa ja Espanjassa, missä aseellisten wäkiwaltaisten waltiokeikausten kautta edustuntien walta on murrettu ja kapitalistien suosima ja heidän etujaan suosiwa diktatuuri on pääsyt waltaan. Toisinaan taas on työwäki woiton puolella, kuten nykyisin Englannissa. Siellä on ensi kertaa työwäen hallitus tilapäisesti ohjakissa. Waikeassa asemassa olewa Saksan työwäki on saanut wuosikausia ankarasti taistella miekka toisessa kädessä ja muuranlasta toisessa kapitalistien ja monarkistien wallankaappausyrityksiä wastaan. Ranskan työwäki kerää parastaikaa woimiaan siellä piakkoin tapahtuwaa waalitaistelua warten. Kaikialla taistellaan samasta asiasta, työwäen pyrkimyksestä wapauteen, waloon ja waltaan porwariston yrittäessä kaikin keinoin, petoksella, wiekottelulla ja wäkiwallalla pysyttää työläisiä edelleenkin nälkäisinä ja tietämättöminä, sorron ja orjuuden alaisina työjuhtina.

Suomessa käydään samaa taistelua

wieläpä kiihkeämmin kuin useissa muissa maissa. Wanhoillinen porwaristo on häikäilemättä julistanut ilonsa Mussolinin onnistuneen kaappauksen johdosta Italiassa, se on moneen kertaan ilmaissut myötätuntonsa saksalaisia monarkisteja ja heidän wallankumoushankkeitaan kohtaan eikä ole salannut toiweitaan saada Suomessakin syntymään samallaista liikettä kansanwaltaisten laitosten ja yhrintöjen wäkiwaltaiseksi kumoamiseksi. Eduskunta, jossa köyhälläkin kansalla on puoltajanaan woimakas edustajisto, on sille pahimpana silmätikkuna. Köyhän kansan edustajat pois eduskunnasta! Se on näissäkin waaleissa porwariston tunnuslauseena ja taisteluhuntona. Ja heidän päämääränään on: kaikki walta porwaristolle ja sen mukaisesti työwäelle pitempiä työpäiwiä, huonompia palkkoja, wieläkin raskaampia weroja, kalliimpia elantokustannuksia, enemmän sairautta, surua, tietämättömyyttä ja kaikkea muuta kurjuutta.

Puollatko kansanwaltaa waiko rahawaltaa?

Siitä on tulewissakin waaleissa kysymys. Siihen kysymykseen on Sinunkin wastattawa. Wastaamatta et woi olla. Waaleista poisjääminenkin merkitsee rahawallan puoltamista, kansanwallan pettämistä. Juuri senwuoksi, että niin suuret työläisjoukot owat aina jääneet waaleista pois, owat asiat meillä niin kurjalla kannalla, kuin owat. Jos kerrankin kaikki työläiset ja pienwiljelijät päättäisiwät ottaa waaliin osaa, niin porwariston waltiollinen walta kukistuisikin heti, sillä se pysyy pystyssä ainoastaan senwuoksi, että suuret työläisjoukot owat kaikissa waaleissa jättäneet etunsa walwomatta jäämällä waaleista pois. Siitä on sitten jälkeenpäin koko työwäenluokka saanut kärsiä. Senwuoksi on nyt sosialidemokraattisen työwäenpuolueen

Äänimäärä kohotettawa 500,000:een.

Se ei ole mikään mahdottomuus, sillä wuoden 1917 waaleissa se oli jo 444,670. Silloin olisi työwäellä enemmistö eduskunnassa ja porwariston waltiollinen walta olisi lopussa. Ei siihen tarwittaisi kiwääreitä eikä kuularuiskuja eikä mitään maailmanwallankumousta. Siihen tarwitaan ainoastaan hieman enemmän järkeä ja walistusta, rahtusen enemmän yhteistuntoa, kuin mitä Suomen työwäellä näihin saakka on ollut. Tuntukoon tämä saawutus helpolta tai waikealta, läheiseltä tai kaukaiselta, se on yhdentekewää, se täytyy kuitenkin saawuttaa, ennenkuin työwäki waltaan pääsee. Muuten säilyy nykyinen kapitalistinen riistojärjestelmä, laiskat pysywät rikkaina ja ahkerat köyhinä, sorto, wäärywys, kurjuus säilywät edelleenkin. Ei mikään jyrkkyys, eiwät kiwäärit eikä kuularuiskut, ei salainen toiminta eikä mitkään patenttiwallankumouksellisct keinot auta työwäkeä waltaan niin kauan, kun äänestäjäin enemmistö ei ole puolellamme. Sen saawutettuamme taasen emme toiwottawasti enää sellaisia keinoja tarwitsekaan.

Mitä työwäen waaliwoitto merkitsee?

Sosialidemokraattisen puolueen ohjelman yleispiirteet ja menettelytawat, jopa saawutuksetkin owat siksi yleisesti tunnettuja puolueen 25-wuotisen toiminnan ajalta, etteiwät ne pitkiä selityksiä kaipaa. Yleinen äänioikeus ja nykyinen eduskuntamme, 8-tunnin työpäiwälakimme ja kaikki työwäen suojeluslait, torppariwapautus ja kieltolaki, kunnallinen äänioikeus ja koulupakko, uskonwapauslaki ja wielä monet muutkin ilmaisewat sanoja ja selityksiä paremmin sen tien, jota olemme kulkeneet ja jota yhä tulemme jatkamaan. Sen tien on määrännyt ja määrää yhä edelleen maamme työwäki itse.

Tilastollisia tietoja

Haaraosastoja

1 Yhdistyksen nimi	5 Perustamisvuosi	7 Liittyi puolueeseen	8 Jäsenluku kesäkuun lopulla v. 1917	8 Jäsenluku joulukuun lopulla v. 1917	9 Yhdistyksen ja sen osastojen puolueeseen kuuluvista jäsenistä oli v. 1917	10 A

Ammattiosastoja

10 B Jäsenluku	Jäsenluku

Liite n:o 9.

Tilastollisia tietoja

Wapauteen, valoon, valtaan!

Sosialidemokraattisen Puolueen waalikutsu.

Luokkataistelu kiihtyy — täytä sinäkin paikkasi riweissä!

Äänestämällä sosialidemokraattisen puolueen ehdokkaita!

Sosialidemokraattisen Puolueen Puoluetoimikunta.

Työwäki itse on järjestöjensä kautta ohjelman laatinut, määritellyt menettelytawat, joilla sitä on edistettäwä, walwonut ja walwoo edelleenkin, että sen antamia ohjeita noudatetaan. Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen ohjelmaa ei ole laadittu rajan takana eikä sen menettelytapoja ole hywäksytty missään salaisissa nurkkakokouksissa, waan Suomen työwäen julkisissa edustajakokouksissa. Suomen järjestyneen työwäen ohjeena taas on aina ollut

Oikeuden, järjen ja kansanwallan woimaan saattaminen

Sosialidemokraattinen puolue on köyhäin ja oikeudentuntoisten puolue, sillä köyhäthän eniten oikeutta kaipaawat. Heiltähän se, samoinkuin tilaisuus ja keinot sen hankintaan on juuri köyhyyden takia useimmiten riistetty. Koko yhteiskuntajärjestelmä, jonka wallitessa työläiset owat työwälineiden omistajien wallanalaisina, on wäärä ja se täytyy saada muutetuksi oikeudellisemmaksi siten, että työntekijät saawat nauttia työnsä tulokset. Uskonnon ja siweysopin waatimusten saarnaaminen on hyödytöntäkin niin kauan, kuin itse yhteiskuntaelämä perustuu kokonaan wastakkaisille periaatteille, niin kauan, kuin kielletään kunnollisen, rehellisen ja ahkeran työläisen oikeus hywinwointiin ja oikeus oman työnsä tuloksiin.

Oikeuden, järjen ja kansanwallan nimessä Sosialidemokraattinen puolue on waatinut wajalukuisen eduskunnan hajottamista, jota kaikki porwaripuolueet yksimielisesti ja kommunistitkin wastustiwat. Waikka porwarien itsensäkin täytyi myöntää, ettei sellainen eduskunta ole ainakaan perustuslakien hengen mukainen, josta kokonainen ryhmäkunta, suurempi kuin kahdeksas osa koko eduskunnasta, oli poistettu, tahtoiwat he sen sittenkin wäkisin sellaisena säilyttää, koska siinä olisi ainennut awoin temmellyskenttä heidän hillittömille luokkapyyteilleen, oikeuden, järjen ja kansanwallan wastaisille taantumusharrastuksilleen. Mistä syystä kommunistit wastustiwat tynkäeduskunnan hajottamista, on waikea ymmärtää. On kuitenkin muistettawa, että heidän menettelynsä riippuu rajantakaisista määräyksistä ja että he siinämässään owat kaiken eduskunnallisuuden wastustajia.

Mitä sosialidemokraattinen puolue waatii?

Wasta sosialistisen yhteiskuntamuodon wallitessa oikeus, järki ja kansanwalta täydellisen woittonsa saawuttawat, mutta siihen pyrkiessämme, woimiamme kaswatellessa ja järjestellessä, waadimme nytkin jo aatteittemme asteettaista toteuttamista kaikilla elämän aloilla. Nämä waatimuksemme totentuwat sikäli, kun työwäki ymmärtää antaa niille kannatuksensa ei ainoastaan waaleissa waan myöskin eduskuntatyön aikana ja wieläpä sen wäliajoillakin. Tarkasta tarkoin nämä waatimuksemme ja harkitse, owatko ne sopusoinnussa ei ainoastaan etujesi, mutta myöskin järkesi ja omantuntosi kanssa, owatko ne kannatuksesi ja harrastuksesi arwoisia!

Me waadimme kansanwaltaa waltiossa, kunnissa ja tuotannossa.

Me waadimme werojärjestelmän uudistusta sellaiseksi, että werorasitus tulee maksukywyn mukaiseksi: rikkaille paljon ja köyhille wähän.

Me waadimme, ettei leiwän ja rawintotarpeiden hintoja saa keinotekoisesti tullimaksujen kautta kohottaa.

Me waadimme kansalaisoikeuksien, puhe-, paino-, yhdistymis- ja kokoontumisoikeuden lonkkaamattomuutta.

Me waadimme kunnon ihmisiä pois wankiloista ja roistojen, warkaiden ja murhamiesten niihin telkeämistä.

Me waadimme säästäwäisyyttä ja rehellisyyttä kaikessa waltiotalouden hoidossa.

Me waadimme kieltolain woimassa pitämistä ja sen entistä tehokkaampaa walwontaa.

Me waadimme maata sitä halnawille.

Me waadimme keinottelun hillitsemistä, turwaa wuokralaisille, asuntoja asunnottomille, työwäelle lain suojaa, naisille yhdenwertaisuutta kaikilla aloilla.

Me waadimme kunnollisia maksuttomia koululja.

Me waadimme rauhaa ja ystäwällisiä suhteita kaikkien kansojen wälille.

Suomen työwäki tulee Sosialidemokraattisen Puolueen wälityksellä käyttämään kaiken woimansa, taitonsa ja kykynsä hankkiakseen työwäenluokalle jo nykyisen järjestelmän wallitessa mahdollisimman paljon hywinwointia, wapautta, waloa ja waltaa, kaikessa alati muistaen lopullisen päämääränsä: sosialistisen yhteiskuntajärjestelmän. Siihen pyritään.

Mutta onhan toinenkin työwäenpuolue. Mitä se sitten tahtoo? Kumpi on parempi?

On kylläkin kommunistinen puolue, waikka se itse, wiranomaisia peläten ei sitä tunnustaudu. Se syntyi sisällissodan jälkeen ja sen waikutuksesta. Se ei tyydy sosialidemokraattisen puolueen menettelytapoihin eikä päämääriin.

Wiime waalien edellä sanoimme kommunistisesta puolueesta: „Tämä uusi työwäenpuolue on tärkeimmäksi tehtäwäkseen käsittänyt työwäenliikkeen hajottamisen, sosialidemokratian wastustamisen, kullen siten parhaiten edistäwänsä haaweilemaansa päämäärää, aseellista wallankumousta. Tämän puolueen menettelytawat owat työwäenliikkeelle ja todelliselle luokkataistelulle wahingollisia, ainoastaan taan-

Tilastollisia tietoja

5 Perustan	7 Liittyi pu	8 Jäsenluku kesäkuun lopulla v. 1917	8 Jäsenluku joulukuun lopulla v. 1917	9 Yhdistyksen ja sen osastojen puolueeseen kuuluvista jäsenistä oli v. 1917	10 A Haaraosastoja	Jäsenluku	10 B Ammattiosastoja	Jäsenluku

(Eri sarakkeiden päällä olevat numerot osottavat kyselykaavakkeessa olevan kysymyksen vastaavaa numeroa.)

tumusta hyödyttäwiä, jonka wuoksi työwäen on warottawa sille kannatustaan ja luottamustaan antamasta. Sen käyttämät menettelytawat johtawat kurjistumiseen ja siten työwäen luokkawoiman wähentymiseen." Kokemus on osoittanut tämän ennustuksen olleen liiankin totta. Kommunistinen puolue on wahingollisella salaisella toiminnallaan säikäyttänyt ja hermostuttanut pikkuporwariston ja siten walmistanut suotuisaa maaperää suurporwariston taantumuspyrinnöille. Kommunistien toiminta on siten kaiken kaikkiaan tuottanut pelkkää wahinkoa työwäenliikkeelle ja kansanwaltaisuuden asialle. Tämä kaikki aletaan huomata jo niissäkin työläispiireissä, joita kommunistien suuret sanat ja jyrkkä toiminta alussa miellyttiwät. Siitä on todistuksena lukuisain eronneiden työwäenyhdistysten palaaminen sosialidemokraattiseen puolueeseen. Kommunisteille annetut äänet lujittawat taantumusta hyödyttämättä työwäkeä. Sitäpaitsi suurin osa kommunisteille annetuista äänistä menee kokonaan hukkaan.

Kaikkia työläisiä ja pienwiljelijöitä, naisia ja miehiä, kutsun sosialidemokraattinen puolue antamaan äänensä waaleissa

kansanwallan puolesta,
työn oikeuksien puolesta,
taantumusta wastaan,
sortoa ja wäärynyttä wastaan.

Se tapahtun

Tilastollisia tietoja

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 A | 10 B | | |

Liite n:o 11.

Aseeton työn armeija liikkeelle!

Oikeuden ja kansanvallan puolesta vääryyttä ja taantumusta wastaan!

S. S. 17/4-24.

Sos.-dem. Puoluetoimikunnan wappukehoitus.

Kansainwälinen työwäen mielenosoituspäiwä wappu, on tulossa. Silloin toimitetaan kaikissa kapitalistisissa maissa niiden joukkojen tarkastus, jotka taistelewat kapitalistista riistojärjestelmää wastaan, sellaisen yhteiskuntajärjestelmän puolesta, jonka wallitessa oikeudet ja welwollisuudet owat tasaisesti jaetut ja jossa laiska ei woi olla rikas eikä ahkeran tarwitse olla köyhä.

Waikka porwaristo lohdutteleekin itseään uskolla, että sellainen tasaarwoisuuteen perustuwa yhteiskuntajärjestelmä on mahdoton, niin siitä huolimatta nämä wallankumouksellisset joukot wuosi wuodelta lisääntywät, niiden woimat kaswawat, järjestöt lujittuwat ja jopa ne tawoittelewat waltiollista walta-asemaakin monessa maassa. Mitä wilkkaammin ja woimakkaammin nämä miljoonaiset työläisjoukot liikehtiwät, mitä uutteammin ja ponnekkaammin ne waatimuksiansa esittäwät, sitä nopeammin ne ja niiden merkitys woimistuwat ja warttuwat. Wälinpitämättömiin ja heikkouskoisiin tarttuu woimakkaiden ja warmojen innostus ja usko, ne lujittuwat ja muuttuwat työksi ja toiminnaksi. Eiwät siis wappunpäiwänä toimeenpantawat työwäen mielenosoitukset ole tawanomaisia tyhjiä paraateja, waan ne muodostawat osan taisteluſuunnitelmasto, owat woimantekijöitä ja innostuksen lähteitä. Sentähden onkin kaikkien oltawa mukana.

Mitä suuremmat joukot tulewat wakawasti wakuutetuiksi waatimuksiemme oikeudenmukaisuudesta ja järkewyydestä, sen nopeammin saamme ne toteutetuiksi. Niinpä onkin wappumielenosoituksissa osoitettawa, miten

werot köyhälistön werta juo,

niiten meillä porwaristo keinotekoisesti kohottaa tullimaksujen muodossa wälttämättömien elintarpeiden hintoja niin korkealle, ettei niitä köyhät jaksa laisinkaan riittäwästi ostaa, waan kuolewat ennenaikojaan hätään ja puutteeseen. Sentähden on tiukasti

waadittawa elintarwetullien poistamista ja oikeudellisempaa werotusta.

Porwaristo näytteli taas waalien edellä kansanwaltaisuuttaan, mutta sen todelliset tarkotukset näkywät selwemmin siitä, miten se menetteli eduskunnassa w. 1917 hywäksytyn työpäiwälain suhteen ja miten se menettelee woimassaolewan kieltolain suhteen. Työpäiwälain se heti w. 1918 tynkäeduskunnassa repaloitsi pilalle ja kieltolain toteuttamista se kaikin keinoin koettaa wieläkin estää ja on siinä suureksi osaksi onnistunutkin. Tätä kaikkea on mieliin muistuteltawa ja

waadittawa työaikalain palauttamista eduskunnan w. 1917 hywäksymään muotoon ja kieltolain toteuttamisen tehokasta walwontaa.

Taantumusporwariston suunnitelmana oli saada waalien kautta työläisten edustus eduskunnassa wähenemään ja hartaana toiweena sillä taholla on tietenkin saada se jollei ihan kokonaan poistetuksi niin ainakin sikäli heikoksi, ettei se saisi mitään aikaan eikä mitään estetyksikään. Nämä aikeet ja toiweet paljastawat taantumuksen todelliset tarkotusperät, joihin se pyrkii laillisin ja laittominkin keinoin: työwäen kansalaisoikeuksien supistamiseen tai lakkauttamiseen. Ja onhan siltä taholta julkisesti waadittu painowapauden supistusta, yhdistymis- ja kokoontumisoikeuksien rajoituksia ja hallitukselle ylimääräisiä waltuuksia. Kansanwallan ja kansalaisoikeuksien puoltajain on siis oltawa waruillaan näiden musseliinien suhteen ja jyrkästi ja woimakkaasti

waadittawa kansalaisoikeuksien turwaamista ja loukkaamattomuutta.

Porwaristo näyttelee ja ihailee mahtiaan suojeluskuntien aseellisissa paraateissa, niihin se luottaa. Näyttäkäämme mekin woimamme tuhatlukuisina aseettomina joukkoina, jotka luottawat aatteisiin ja ihanteihin, järjen ja oikeuden woittoon yli aseellisen wäkiwallan ja wäärynden. Wapunpäiwänä helpoimmin muistamme, ettemme ole yksinämme aseettomassa taistelussamme

oikeuden, järjen ja kansanwallan puolesta,

waan että miljoonat ja taas miljoonat työläiset kaikissa maissa owat rinnallamme, pyrkimässä samaan päämäärään, sosialistiseen yhteiskuntaan.

Kaikki työläiset, kaikki köyhät, sorretut ja wähäwäkiset siis wappuna liikkeelle

eestä leiwän, hengen, kunniamme,

kansanwallan waatimuksia esittämään, woimaamme näyttämään ja osoittamaan taantumukselliselle porwaristolle, että työwäenluokan wääjäämätön tahto on nousta

wapauteen, waloon ja waltaan!

Sosialidemokraattinen Puoluetoimikunta.

Lomake C.

Liite n:o 12.

	Smk.	p.
Siirto		

3. Veroja ja muita rasituksia:

valtiolle (eriteltyinä):

..... Smk. .....

..... „ .....

..... „ .....

kunnalle

seurakun

Muita yle

4. Kiinnittämä

eri luette

5. Muita käytt

Tuloja liikkees

Vähennyksiä .

Lisätietoja.

12/4 24. Järjestötoimintaa lujittamaan!

Pääsiäispyhinä järjestettäwä suuria agitatsionikokouksia kaikkialla.

Puoluetoimikunnan kehoitus.

Suomen työwäki on tapahtuneissa waaleissa ilmituonut luottamuksensa sosialidemokratiaan, sosialidemokraattiseen puolueeseen ja sen käyttämiin menettelytapoihin. Se on tuntenut ja tunnustanut sosialidemokraattisen puolueen omaksi puolueekseen. Niin ilahuttawa ja suuriarwoinen kuin tämä luottamuksen osoitus onkin, ei se kuitenkaan yksinään riitä taantumuksen murskaamiseksi ja asiamme woittoon wiemiseksi. Tämä luottamus on kehitettäwä läheiseksi yhteistyöksi, walitsijain ja puolueen wälit on saatawa kiinteämmiksi, walitsijat liitettäwä puolueen jäsenyyteen ja siten lisäämään sen woimaa ja toimintatarmoa. Ainoastaan siten woidaan waalimenestys lujittaa, saattaa täysin hedelmälliseksi ja kestäwäksi. Eiwät edustajamme eduskunnassa saa suuria aikaan, jollei heidän takanaan, heidän waatimuksiaan ja esityksiään tukemassa ole eläwää woimaa, woimakkaita ja wilkkaita järjestöjä, joitten toiminnan kautta mielenkiinto ja harrastus yleisiin asioihin pysyy teräwänä ja eloisana. Lujissa, toimintakykyisissä järjestöissä on työwäenliikkeen todellinen woima. Niitä on siis kehitettäwä.

Pääsiäispyhinä on tilaisuus siihen. Järjestettäköön siis silloin kaikkialla, missä se suinkin käy laatuun

suuria agitatsionikokouksia,

joihin koetetaan saada etupäässä järjestöihin kuulumatonta sosialidemokraattista työwäkeä. Sille on selitettäwä järjestötoiminnan tärkeyttä ja wälttämättömyyttä, miten sen kautta työwäen sisäinen järjestys ja kuri kaswaa ja kehittyy, siwistys lisääntyy ja työwäen luokkawoima enentyy. Sehän on koko toimintamme päämäärä, siitä riippuu kaikki muu, lopullisenkin päämäärän saawuttaminen.

Ripeästi tarmokkaaseen toimintaan siis kaikki järjestötoimikunnat uusien jäsenien hankkimiseksi, riwiemme lujittamiseksi. Eikä siihen toimintaan riitä ainoastaan yksi kokous tai edes pääsiäispäiwätkään, waan koko tämä wuosi on omistettawa erikoisesti puoluejärjestöjemme saamiseksi entistäkin parempaan kuntoon! Siten tulee tämä wuosi taaskin käänteentekewäksi maamme työwäenliikkeen historiassa, kuten puolueemme perustuswuosi oli 25 wuotta aikaisemmin. Arwokkaat muistot meitä siihen welwoittawat.

Toweriterwehdyksin

Sosialidemokraattinen
Puoluetoimikunta.
Wäinö Tanner.
T. Tainio.

Kaikki edelläolevat tiedot vakuutan oikeiksi kunniani ja omantuntoni kautta.

Paikka ja aika: .....

Nimi: .....

Arvo, ammatti tai toimi: .....

Osote: .....

Helsinki 1920. Hufvudstadsbladet'in Uusi Kirjapaino.

II. (Niiden elinkeinonharjoittajain käytettävä, joilla *ei ole* täydellistä kirjanpitoa).	Smk.	p.
Tulot puheenalaisesta liikkeestä.		
Tuloja:		
1. Bruttovoitto liikkeestä (poistoja tekemättä):		
a) Vuoden myynti . . . . . Smk.		
josta vähennetään myydyn tai verovelvollisen omassa taloudessa käytetyn tavaran tahi käytettyjen raaka-aineiden ostoarvo . . . . . „		
Smk.		
b) (sellaisia liikeitä varten, joiden bruttovoittoa määrättäessä ei voi käyttää edellä olevassa a) kohdassa osotettua laskelmaa).		
2. Varastosta verovelvollisen omaan talouteen kulutettujen tavarain myyntiarvo		
Tuloja kaikkiaan		
Vähennyksiä:		
1. Palkat liikkeessä toimineille henkilöille (vaan ei liikkeen omistajalle)		
2. Liike-, tehdas- y. m. huoneiston (vaan ei liikkeen omistajan oman asunnon) vuokra		
Siirto		

pitovelvollisia, tilivuosi ei satu yhteen kalenterivuoden kanssa, tulee näiden antaa tuloilmoituksensa siltä tilivuodelta, joka on päättynyt lähinnä ennen sen kalenterivuoden loppua, jota taksoitus koskee.

6. Tuloista, jotka ainoastaan arviolta voidaan määrätä, on ilmoitusvelvollisen annettava, numerotietojen asemesta, ne tiedot, jotka sellaisten tulojen arvioimiseen tarvitaan.

7. Yhtiöiden, osuuskuntain ja muiden elinkeinonharjoittajain tulee, jos ne voimassa olevan lain mukaan ovat kirjanpitovelvollisia, tuloilmoituksen ohessa jättää oikeaksi todistettu jäljennös alottavasta ja lopettavasta siirtotilistä ynnä voitto- ja tappiotilistä siltä ajalta, jota tuloilmoitus koskee, sekä erikoisluettelo kiinteistöstä, kalustosta, koneista ynnä muusta semmoisesta tehdyistä poistoista. Yhtiöt, osuuskunnat ja taloudelliset yhdistykset ovat velvolliset samalla jättämään jäljennöksen tarkastuskertomuksestaan ynnä pöytäkirjanotteen, josta näkyy, mitä tarkastuskertomuksen johdosta on yleisessä kokouksessa päätetty.

8. Liikkeestä saadusta bruttovoitosta sallitaan vähentää tarpeelliset vuotuiset työ-, käyttö- ja kunnossapitokustannukset. Vähennettäviin menoihin kuitenkaan ei lueta verovelvollisen omasta tai hänen perheensä jäsenen työstä laskettua korvausta, ellei tätä korvausta sen henkilön tulona erittäin ilmoiteta, eikä myöskään verovelvollisen ja hänen perheensä elantokustannuksia, joihin on luettava asunto, oma tahi vuokrattu, sekä hänen henkilökohtaisen palvelusväkensä palkkaus ja elatus ynnä mitä on muuta niihin verrattavaa.

9. Vähennettäväksi tuloista ei sallita mitä verovelvollinen on liikkeensä laajentamiseksi kuluttanut koneisiin, uudisrakennuksiin y. m. s. eikä vararahastoon pantuja määriä.

10. Jokainen, joka haluaa saada selvitystä ilmoittamisvelvollisuudestaan tai ilmoittamistavasta, on oikeutettu ohjauksen saamista varten kääntymään taksoituslautakunnan määräämän henkilön puoleen. On tämä henkilö myös velvollinen pyydettäessä avustamaan ilmoitusvelvollista tuloilmoituksen kirjoittamisessa. Tästä älköön vaadittako älköönkä vastaanotettako maksua.

Liite n:o 13

HELSINGIN TYÖVÄEN SÄÄSTÖPANKKI

HELSINKI - ELÄINTARHANTIE 1 - PUHELIN 80 33

Sähköosoite: TYÖPANKKI

Helsingissä 7 p:nä huhti kuuta 192 4.

Ottaa vastaan:
Talletuksia säästö- ja juoksevalle tilille.

Myöntää:
Määräaikaisia, irtisanottavia ja kuoletuslainoja sekä kassakreditiivi-, konttokuranttti- ja vekseliluottoa.

Sos.-dem. Puoluetoimikunta,

H e l s i n k i .

Välittää:
Maksumääräyksiä ja rahainperimisiä.

Arv. Toverit.

Myy:
Postilähetysvekseleitä.

Viime tammikuulla lähetimme kaikille maassa toimiville työväen säästöpankeille ehdotuksen työväen säästöpankkien yhdistämisestä yhdeksi koko maata käsittäväksi "Suomen Työväen Säästöpankiksi". Suunnitelma oli tarkoitus toteuttaa siten, että Helsingin Työväen Säästöpankki muuttamalla sääntönsä tarkoitukseen soveltuviksi tulisi yhdistetyn säästöpankin rungoksi ja muut työväen säästöpankit, lopettaen itsenäisen toimintansa, liittyisivät tähän sivukonttoreina. Toistaiseksi on ainoastaan Kyminlaakson Työväen Säästöpankin hallitus ilmoittanut ehdotusta kannattavansa. Sitäpaitsi on olemassa hyviä toiveita siitä, että myöskin Savon Työväen Säästöpankki Kuopiossa ja Etelä-Saimaan Työläisten Säästöpankki Lappeenrannassa tulevat lähiaikana tekemään myönteisen päätöksen. Sitävastoin ovat Työväen Säästöpankin Turussa ja Viipurin Työväen Säästöpankin hallitukset ilmoittaneet puolestaan kieltäytyvänsä ehdotusta kannattamasta. Hämeen Työväen Säästöpankki määrännee kantansa tässä kuussa pidettävässä isännistönsä kokouksessa.

omantuntoni kautta.

N:o S. I. 21. 3000.

Helsinki 1924, Työväen kirjapaino

Kuten edelläolevasta käy selville, näyttää maaseutusäästöpankkien keskuudessa olevan joko suoranaista vastustusta tai ainakin epäilystä yrityksen suotavuudesta heidän paikallisetujensa kannalta. Kun me, oheellisessa ohjelmakirjelmässä esitettyihin seikkoihin viitaten, edelleen pidämme kysymystä sekä omalta että työväen yhteisen edun kannalta tärkeänä sekä toteuttamistarvetta kiireellisenä, rohkenemme kääntyä arv. Sos.-dem. Puoluetoimikunnan puoleen pyytäen, että Puoluetoimikunta ottaisi vaivakseen perehtyä kysymykseen sekä, jos se katsoisi asian olevan kannatuksen arvoisen, tahtoisi arvovallallaan myötävaikuttaa yrityksen toteuttamiseen. Tällöin toivoisimme lähinnä, että arv. Puoluetoimikunta hyväksyisi päätöslauselman, jossa työväen säästöpankkien yhdistämissuunnitelman merkitys todetaan ja mikä päätöslauselma saatetaan Sos.-dem. Puolueen alaisten järjestöjen ja yksityisten jäsenten tietoon. Katsooko Puoluetoimikunta voivansa myötävaikuttaa yrityksen toteuttamiseen myöskin jollakin muulla tavalla, esim. valvontansa alaisena olevan sanomalehdistön avulla, sen jätämme arv. Puoluetoimikunnan harkinnasta riippuvaksi.

Tervehtien

Helsingin Työväen Säästöpankki

Liitteenä: 2 kirjelmää.

Lomake C.

Liite n:o 15.

	Smk.	p.
Siirto		
3. Veroja		
valti		
kunn		
seura		
Muit		

Työväen säästöpankkien yhdistämiskysymys.

11/4-24.

Sos.-dem. Puoluetoimikunta puoltaa sitä.

Sosialidemokraattinen Puoluetoimikunta on käsitellyt kysymystä työväen säästöpankkien yhdistämisestä ja hyväksynyt siitä seuraavan lausunnon:

Helsingin Työväen Säästöpankin tekemä aloite kaikkien maassa toimivien työväen säästöpankkien yhdistämiseksi yhdeksi koko maata käsittäväksi pankkilaitokseksi on kiinnittänyt Sos.-

wiksewia yhdistyksiä ja laitoksia lähempänä niiden kotipaikkaa.

Sos.-dem. Puoluetoimikunta toivoo, että ne puolueeseen kuuluvat järjestöt ja yksityiset jäsenet, joilla tavalla tai toisella on kosketuksia maaseutukaupungeissa toimiviin työväen säästöpankkeihin, woiwat wapautua useimmissa tapauksissa ihan näennäisten paikallisetujen ahtaista rajoista ja sekä omaansa että työwäestön etua

Liite n:o 14.

TYÖVÄEN SÄÄSTÖPANKIT

Suomessa

ja

OHJELMA

niiden yhdistämiseksi

Helsinki 1924, Työväen kirjapaino

1. I

2. I

pitove
kanssa
delta.
loppua, jota taksoitus koskee.

6. Tuloista, jotka ainoastaan arviolta voidaan määrätä, on ilmoitusvelvollisen annettava, numerotietojen asemesta, ne tiedot, jotka sellaisten tulojen arvioimiseen tarvitaan.

7. Yhtiöiden, osuuskuntain ja muiden elinkeinonharjoittajain tulee, jos ne woimassa olevan lain mukaan ovat kirjanpitovelvollisia, tuloilmoituksen ohessa jättää oikeaksi todistettu jäljennös alottavasta ja lopettavasta siirtotilistä ynnä voitto- ja tappiotilistä siltä ajalta, jota tuloilmoitus koskee, sekä erikoisluettelo kiinteistöstä, kalustosta, koneista ynnä muusta semmoisesta tehdyistä poistoista. Yhtiöt, osuuskunnat ja taloudelliset yhdistykset ovat velvolliset samalla jättämään jäljennöksen tarkastuskertomuksestaan ynnä pöytäkirjanotteen, josta näkyy, mitä tarkastuskertomuksen johdosta on yleisessä kokouksessa päätetty.

8. Liikkeestä saadusta bruttovoitosta sallitaan vähen-

laskettua korwausta, ellei tätä korwausta sen henkilön tulona erittäin ilmoiteta, eikä myöskään verovelvollisen ja hänen perheensä elantokustannuksia, joihin on luettawa asunto, oma tahi wuokrattu, sekä hänen henkilökohtaisen palweluswäkensä palkkaus ja elatus ynnä mitä on muuta niihin werrattawaa.

9. Wähennettäwäksi tuloista ei sallita mitä werowelwollinen on liikkeensä laajentamiseksi kuluttanut koneisiin, uudisrakennuksiin y.m.s. eikä wararahastoon pantuja määriä.

10. Jokainen, joka haluaa saada selwitystä ilmoittamiswelwollisuudestaan tai ilmoittamistawasta, on oikeutettu ohjauksen saamista warten kääntymään taksoituslautakunnan määräämän henkilön puoleen, ja on tämä henkilö myös welwollinen pyydettäessä awustamaan ilmoituswelwollista tuloilmoituksen kirjoittamisessa. Tästä älköön waadittako älköönkä wastaanotettako maksua.

aikkiaan

via tuloja

omantuntoni kautta.

OHJELMA

työväen säästöpankkien yhdistämiseksi. [1])

Työväen säästöpankkien tarkoitus.

Säästöpankkilaitoksen tarkoitus määritellään yleisesti seuraavalla tavalla: Säästöpankin tarkoituksena on säästäväisyyden edistäminen ja tilaisuuden tarjoaminen yleisölle ja erittäinkin vähävaraiselle kansalle säästöjensä helppoon ja varmaan sijoittamiseen. Ettei tämä periaate kuitenkaan pitkiin aikoihin ole enää ollut määräävänä, siitä on todistuksena n. s. "suomalaisten säästöpankkien" perustaminen pari vuosikymmentä sitten seuduille, joissa jo ennestään oli toimimassa säästöpankkeja. Tarkoitus epäilemättä oli päästä määräämään suomenkielisen väestön keskuudesta kerättyjen säästövarojen käytöstä, mikä viimemainittu seikka tunnuslauseesta huolimatta on muodostunut tärkeimmäksi kannustimeksi näiden säästöpankkien toiminnassa.

Samoin on työväen säästöpankkien perustamisen aiheena ollut ennen muuta saada hallita ja käyttää työväen säästövaroja työväelle edullisella tavalla. Tahtomatta vähäksyä säästöpankkilaitoksen alkuperäistä säästäväisyystarkoitustakaan on työväelle kuitenkin ollut tärkeintä saada perustetuksi rahalaitoksia, jotka voivat luotonannollaan tukea sekä yksityisten työläisten että ennenkaikkea heidän muodostamiensa yhteisöjen taloudellista toimintaa. Tämä periaate on myöskin työväen säästöpankkien perustamispäätöksissä tullut kyllin selvästi lausutuksi. Tästä myöskin johtuu, että itse rahalaitoksen muoto, säästöpankki, on otettu käytäntöön ei niin paljon sen itse tarkoituksensa vuoksi kuin sentähden, ettei pääomien puute ole sallinut talletus- eli kauppapankin perustamista, joka monessa suhteessa, ainakin nykyisin, olisi voinut paremmin palvella työväestön ja sen järjestötoiminnan moninaisiksi kasvaneita tarpeita.

Tilaisuutta säästöjensä sijoittamiseen ei työväestöltä enempää kuin muiltakaan vähävaraisilta väestönosilta enää puutu. Mutta luottokykyisiä työväen rahalaitoksia on meillä siitä huolimatta valitettavan vähän. Yhden osan tästä tehtävästä on tosin viime vuosina ottanut suorittaakseen edistysmielinen osuuskauppaliike, joka säästökassoillaan kerää hyvällä menestyksellä talletuksia rahoittaakseen työväestön keskuudessa toimivaa kulutusosuustoimintaa ja tekee tässä epäilemättä suurta ja hyödyllistä työtä. Mutta kaikki muu, ennen kaikkea työväenjärjestöjen ja -liikelaitosten rahoittaminen, puhumattakaan ylivoimaisesta tehtävästä rahoittaa n. s. omakotitoimintaa, lepää edelleen suhteellisesti heikkojen työväen säästöpankkien hartioilla.

---

[1]) Helsingin Työväen Säästöpankin hallituksen valmistama ja hyväksytty säästöpankin isännistön kevätkokouksessa 29 p:nä maaliskuuta 1924.

Työväen säästöpankkien nykyinen tila.

Työväestön keskuudessa toimii nykyisin seitsemän säästöpankkia, nimittäin:

Helsingin Työväen Säästöpankki, Helsinki	.....	per. 16/1 1909
Kyminlaakson Työväen Säästöpankki, Kotka	.....	„ 10/7 1909
Viipurin Työväen Säästöpankki, Viipuri	.....	„ 3/5 1910
Etelä-Saimaan Työläisten Säästöpankki, Lappeenranta		„ 3/8 1912
Savon Työväen Säästöpankki, Kuopio	.....	„ 20/1 1913
Työväen Säästöpankki Turussa, Turku	.....	„ 3/1 1914
Hämeen Työväen Säästöpankki, Tampere	.....	„ 30/6 1914

Tämän lisäksi perustettiin 12/8 1911 Lahden Työväen Säästöpankki, joka kuitenkin esimiehensä tekemän kavalluksen johdosta joutui vaikeuksiin ja asetettiin suoritustilaan v. 1914.

Työväen Säästöpankkien voi siis sanoa vaeltaneen ensimäisen kymmenvuotistaipaleensa. Nuorinkin niistä, Hämeen Työväen Säästöpankki, sivuuttaa tämän rajapyykin tulevana kesänä. On siis sopiva aika tehdä tiliä, onko tämä ajanjakso käytetty oikein ja ovatko tulokset olleet edellytysten mukaiset.

Työväen Säästöpankkien nykyisestä asemasta merkittäköön ensiksikin seuraavat tiedot:

Kotipaikka	Hoitovarat (säästö- ja juoksev. t.) täysin tuhansin markoin 31/12 1923	Omat varat täysin tuhansin markoin 31/12 1923
Helsinki	30,697,000: —	4,018,000: —
Tampere	3,238,000: —	126,000: —
Turku	2,023,000: —	35,000: —
Kotka	1,517,000: —	28,000: —
Viipuri	1,515,000: —	60,000: —
Kuopio [1])	530,000: —	10,000: —
Lappeenranta	98,000: —	3,700: —
Yhteensä	Mk. 39,618,000: —	Mk. 4,280,700: —

Jotta vertailu kilpaileviin säästöpankkeihin kävisi mahdolliseksi, esitettäköön seuraavassa muutamia tietoja säästöönpanijain saamisista erinäisissä säästöpankeissa muutamina ajankohtina.

Säästöönpanijain saamiset miljoonissa markoin

		V:n 1909 alussa	V:n 1919 alussa	V:n 1923 alussa	V:n 1924 alussa
Helsinki	ruotsal. sp.	19.68	39.95	81.81	93.9
	suomal. sp.	3.43	13.01	26.50	30.8
	työväen sp.	—	2.22	18.07	27.5
Turku	ruotsal. sp.	32.17	54.28	94.90	105.3
	suomal. sp.	3.70	13.95	23.00	25.5
	työväen sp.	—	0.48	1.35	2.0
Viipuri	ruotsal. sp.	7.27	11.43	21.36	25.1
	suomal. sp.	1.10	6.14	11.18	13.4
	työväen sp.	—	0.41	0.86	1.5
Tampere	suomal. sp.	5.03	15.65	40.34	52.4
	työväen sp.	—	0.45	2.00	3.1

[1]) Kuopion Työväen Säästöpankkia koskevat tiedot eivät ole aivan tarkkoja, vaan osaksi arvioidut.

Edelläolevasta taulukosta käy selville, että tallettajain saamiset säästötilillä ovat mainituissa säästöpankeissa vuoden 1923 aikana lisääntyneet korkoineen miljoonissa markoin seuraavalla tavalla:

	Helsinki	Turku	Viipuri	Tampere
Ruotsalainen sp.	12.1	10.4	3.7	—
Suomalainen sp.	4.3	2.5	2.2	12.3
Työväen sp.	9.4	0.7	0.6	1.1

Saadaksemme jonkinlaisen kuvan siitä, millä tavalla tallettajat jakautuvat ammatteihin ja ennen kaikkea millä tavalla työtätekevät väestönosat antavat kannatustaan toiselta puolen omille säästöpankeilleen ja toiselta puolen paikkakunnallaan toimiville porvarillisille säästöpankeille otamme tähän vertailevan taulukon uusista tallettajista erinäisissä säästöpankeissa vuonna 1922. Tällöin olemme jakaneet tallettajat kahteen ryhmään, "työläisiin" ja "muihin henkilöihin". Edellämainittuihin olemme lukeneet, paitsi varsinaisia työläisiä kaupungeissa ja maalla, myöskin palvelijat ja torpparit. Sen sijaan emme ole voineet eroittaa jälkimäisestä ryhmästä ("muita henkilöitä") niitä työläisiä, jotka todennäköisesti sisältyvät säästöpankkitilastossa mainittuun ryhmään "yleisessä palveluksessa ja yksityisissä laitoksissa palvelevaa henkilökuntaa".

		Uudet säästöönpanijat v. 1922			
		Työläisiä		Muita henkilöitä	
		Lukumäärä	%	Lukumäärä	%
Helsinki	ruotsal. sp.	1,423	34	1,843	66
	suomal. sp.	354	40	559	60
	työväen sp.	672	65	351	35
Turku	ruotsal. sp.	555	38	1,061	62
	suomal. sp.	213	37	353	63
	työväen sp.	93	70	40	30
Viipuri	ruotsal. sp.	390	37	659	63
	suomal. sp.	172	33	339	67
	työväen sp.	38	55	31	45
Tampere	suomal. sp.	923	44	1,168	56
	työväen sp.	48	38	76	62

Edelläolevista tilastollisista tiedoista näkyy, että työväen säästöpankkien saavuttamat tulokset kuluneena kymmenvuotiskautena eivät suinkaan ole loistavia. Kun ottaa huomioon rahanarvon kymmenkertaisen laskun sota-ajan jälkeen, voi sanoa, että eräiden työväen säästöpankkien kehitys on ollut varsin mitätön. Työväestö, suurin piirtein katsoen, kantaa edelleen säästövaransa porvarillisiin säästöpankkeihin, kuten tilasto ammatittain jakautuneista uusista tallettajista osoittaa, ja siten osaltaan tukee sille itselleen vieraita, jopa usein vihamielisiäkin tarkoitusperiä. Ja kaikki tämä silloin, kun työväestö itse kärsii asuntopulasta luotonpuutteessa ja kun sen omat liikelaitokset ovat jatkuvasti pääoman tarpeessa sekä yksityiskapitalististen rahalaitosten tahi yksityisten pääomanomistajain armoilla ja oikkujen varassa.

On olemassa vain yksi johtopäätös mainitusta epäkohdasta. Työväen säästöpankeilta puuttuu työväestön luottamus. Mahdollistahan on, että tämä luottamus voidaan ajan pitkään saavuttaa jatkamalla nykyisiä menettelytapoja. Todennäköistä on, että toisen vuosikymmenen kuluttua työväen säästöpankeista useimmat olisivat jo voittaneet tämän lapsentautinsa ja seisoisivat jo vakavasti jaloillaan. Mutta tämä on liian hidas tie. Eikä sitä ole suositeltava, jos löytyy nopeampia menettelytapoja.

Sellainen on onneksi käsityksemme mukaan olemassa: kaikkien maassa toimivien työväen säästöpankkien yhdistäminen yhdeksi koko maata käsittäväksi *Suomen Työväen Säästöpankiksi.*

Kysymys ei työväen säästöpankeille tule yllätyksenä, koska asiaa on aikaisemminkin työväen säästöpankkien keskuudessa pohdittu. Joku vuosi sitten oli tässä tarkoituksessa koolla neuvottelukokouskin Helsingissä, jossa oli edustajia useista työväen säästöpankeista. Asialle oltiin suurin piirtein katsoen jo silloin myötätuntoisia ja m. m. yhteistoiminnan kehittämiseksi asetettiin erityinen komitea. Tämä komitea ei kuitenkaan ole asiassa mitään toiminut, koska sen mielestä ei näihin asti ole ollut tarpeellisia edellytyksiä yhdistämiskysymyksen ratkaisemiseen myönteiseen suuntaan. Kun useimmat tämän komitean jäsenistä olivat Helsingin Työväen Säästöpankin edustajia, ei asialla siis ole oleellista eroa, vaikka alote tällä kertaa lähtee Helsingin Työväen Säästöpankin taholta.

Helsingin Työväen Säästöpankin hallitus, asiaa perin pohjin harkittuaan, on tullut siihen tulokseen, että kyseessäoleva työväen säästöpankkien yhdistämisajatus olisi nyt toteutettavissa. Tähän on nyt aivan erilaiset edellytykset kuin kolmisen vuotta sitten neuvottelukokouksen aikana, koska yrityksellä pitäisi olla tarpeelliset taloudelliset edellytykset onnistuakseen. Ennen kaikkea on Helsingin Työväen Säästöpankki saavuttanut sellaisen taloudellisen vakavaraisuuden, että se voi ottaa vastatakseen yhdistämisen aiheuttamista huomattavista kustannuksista. Säästöpankin tiliasema päättyy näet tällä hetkellä jo 50 miljoonaan markkaan ja sen hoitovarat säästö- ja juoksevalla tilillä tekevät yli 36 miljoonan markan, minkä suuruinen pääoma antaa jo

korkovoitollaan riittävän taloudellisen vakavuuden. Ja sitten kun sen omistamien kiinteistöjen arvo vuoden 1923 tilinpäätöksessä on korotettu lähemmäksi niiden nykyisiä kauppa-arvoja, tekevät sen todelliset omat varat yli 4 miljoonan markan, mikä tekee lähes 15 % säästöönpanijain saamisista vuoden 1923 lopussa.

Työväen säästöpankkien yhdistämisestä johtuvat edut. Tallettajain etu.

Työväen säästöpankkien yhdistämisestä koituvat edut ovat ilmeiset. Tärkein niistä, työväen luottamuksen hankkiminen, on jo ylempänä mainittu. Se on niin sanoaksemme se yleinen etu, jonka työväen säästöpankkien yhdistäminen ensi sijassa tarjoo. Muut edut seuraavat vasta toisella tilalla.

Jokainen pieneläjä, joka vuosien työllä on kerännyt säästöjä vanhuuden päivien tai vastoinkäymisten varalle, on arka sijoituksissaan ja harkitsee tarkoin, minkä rahalaitoksen hän katsoo luottamuksensa arvoiseksi. Kun omat työväen säästöpankit ovat olleet pieniä ja heikkoja, on suurin osa työläistallettajista kulkenut niiden ovien ohi ja vienyt säästönsä mielestään varmenpaan talteen. Tämä epäkohta olisi nyt korjattavissa. Onhan ilmeistä, että tallettajain turvallisuutta ja luottamusta silmälläpitäen, on edullisempaa pitää yllä suurta, koko maata käsittävää työväen rahalaitosta, joka nauttii täyttä arvonantoa joka taholla ja joka on todella vakavarainen ja pystyy kestämään mahdolliset vastoinkäymisetkin. Nykyisten työväen maaseutusäästöpankkien omien varojen lisäys tulee ilmeisesti tapahtumaan edelleen hyvin hitaassa tahdissa, koska lainausliike pienillä pääomilla ei ilman kohtuuttomia korkoja ole erikoisen kannattavaa ja kallis aika vaatii käyttämään pankin hoitokustannuksiin enemmän kuin varat sallisivat. Millään maaseudulla toimivalla työväen säästöpankilla ei ole ajoissa hankittua kiinteistöä, jonka tuotolla ne olisivat voineet kartuttaa rahastojaan ja nauttia hyödykseen tämän sodanjälkeisen arvonnousun. Etu, jonka erikoiseksi ansioksi on luettava Helsingin Työväen Säästöpankin nykyisin yli 4,000,000 markan nousevat omat rahastot.

Luotontarvitsijain etu.

Luotontarvitsijain kannalta ei liioin pitäisi olla epäilystä, etteikö yhdistetty Suomen Työväen Säästöpankki pystyisi aivan toisella tavalla kuin mitä nykyisin paikalliset työväen säästöpankit tyydyttämään sekä yksityisten työläisten että näiden muodostamien yhteisöjen vieraan pääoman tarvetta. Maaseutukaupungeissa toimivien työväen säästöpankkien nykyisen merkityksen verrattuna muihin paikallisiin luottolaitoksiin täytyy katsoa olevan varsin vaatimattoman. Siitä hyvänä todisteena on myöskin, että juuri näiden toimialueelta virtaa loppumattomiin laina-anomuksia Helsingin Työväen Säästöpankkiin, joka tähän asti on auliisti näitä luottoja myöntänyt, mikäli vakuus on katsottu riittäväksi. Mainita ansaitsee, että lähes puolet Helsingin Työväen Säästöpankin nykyisestä antolainauksesta eli tasaluvuin 15 milj. markkaa on sijoitettu maaseudulle ympäri Suomen. Esimerkin vuoksi tulkoon mainituksi, että Viipurin Työväen Säästöpankki on toimipiiriinsä voinut sijoittaa lainoja noin 1 ½ milj. markkaa, samaan aikaan kun Helsingin Työväen Säästöpankki on samalle alueelle sijoittanut kaksi kertaa niin paljon eli lähes 3 milj. markkaa. Kun Hel-

singin Työväen Säästöpankki nykyisen puutteellisen yhteyden aikana on pystynyt tämän tekemään, eikö ole syytä olettaa, että se tultuaan rungoksi yhdistettävässä Suomen Työväen Säästöpankissa tahtoo ja voi tehdä sitä vielä suuremmassa mitassa myöhemminkin. Toiselta puolen, ellei yhdistymistä saada aikaan, käy Helsingin Työväen Säästöpankin ajan oloon vaikeaksi sijoittaa varojaan suuremmassa määrässä paikkakunnille, joissa paikallinen työväen säästöpankki on olemassa, mutta mikä säästöpankki ei ole tahtonut olla mukana luomassa yhteistä koko maata käsittävää rahalaitosta. Se käy teknillisestikin ajan oloon vaikeaksi, koska suurempaa lainanantoa maaseudulle ei voida joustavasti harjoittaa ilman aluekonttoreita.

Joku voi huomauttaa, että Helsingin Työväen Säästöpankilla on velvollisuus sijoittaa varojaan myöskin maaseudulle, koska se pääkaupungissa sijaiten saa käytettäväkseen työväen keskusjärjestöjen liikavarat, joiden hyödystä maaseudunkin pitää päästä osalliseksi. Se on kyllä totta. Mutta tämä vaatimus on myöskin täytetty, ja enemmänkin. Sillä työväen ammatillisten y. m. keskusjärjestöjen varoja ei Helsingin Työväen Säästöpankin hallussa ole kuin alun kolmatta miljoonaa markkaa, samanaikaisesti kun säästöpankki, kuten sanottu, on sijoittanut maaseudulle noin 15 milj. mk., tähän vielä lukematta niitä huomattavia määriä, joita säästöpankki on lainannut Helsingissä sijaitseville työväen kulutusosuustoiminnallisille keskusjärjestöille, joiden nauttima luotto on siten tullut pääasiassa maaseudun hyödyksi.

Käytännölliset edut yhdistämisestä ovat niinikään moninaiset. Mainittakoon niistä tärkeimpiä.

Reklaami. Kilpailu nykyaikaisessa talouselämässä ei enää voi olla menestyksellistä ilman tehokasta reklaamia, josta tärkeimmän osan muodostavat sanomalehti-ilmoitukset. Se kysyy kuitenkin varoja, joita pienellä paikallisella pankilla ei riitä. Helsingin Työväen Säästöpankki on viime vuosina käyttänyt vuosittain sanomalehti-ilmoituksiin noin 30,000 markkaa, jota ei ole katsottu riittäväksi sitäkään, mutta joka siitä huolimatta on antanut varsin huomattavia tuloksia. On itsestään selvää, että tähän reklaamityöhön on suurella yhdistetyllä pankilla aivan toiset ja suuremmat edellytykset kuin mitä nykyisin on laita kaikilla erikseen.

Aukioloaika. Tärkeä kilpailun kannalta myöskin on, että yleisöä voidaan palvella pitkin päivää, ja että yhdistetyn säästöpankin konttoreiden tulisi siten työskennellä täyden työpäivän. Mikään ei tietysti estä, että lisäksi joku sopiva iltatunti varataan niiden asiakkaiden käytettäväksi, jotka eivät päivemmällä voi pankkia käyttää hyödykseen.

Henkilökunta. Pidennetystä aukioloajasta myöskin johtuu, ettei teknillistä pankkityötä voida enää suorittaa luottamustehtävinä, vaan on konttoria varten palkattava tarpeelinen, teknillisesti kouluutettu henkilökunta. Se kysyy kustannuksia, mutta kaikki kustannukset suoritetaan siinä vakaumuksessa, että konttori tulee myöskin vastaavassa määrässä tuottavammaksi.

Kaikki liikemuodot käytäntöön. Riittävä aukioloaika ja kouluutettu henkilökunta antaa konttorille myöskin tilaisuuden ottaa käytäntöön kaikki ne ajanmukaisessa pankkiliikkeessä esiintyvät tehtävät, mitkä voimassaoleva säästöpankkilaki sallii. Kaikki otto- ja antolainauksen muodot otetaan käytäntöön, samoin kaikki notariaattitehtävät, kuten perimiset, maksumääräykset, veronkanto, tallesäilioiden vuokraaminen, suljettujen talletusten vastaanottaminen j. n. e.

Konttorihuoneusto. Varsin tärkeä merkitys reklaaminkin kannalta on, että konttorilla on käytettävänään ajanmukainen, arvokkaannäköinen ja tarkoitukseen kaikin puolin soveltuva liikehuoneusto. Sen tulee olla keskeisellä sekä ensiluokkaisella liikepaikalla. Jos konttoria varten voidaan taloudellisesti kannattavassa muodossa hankkia talo, on sellainen ostettava, koska sekin osaltaan lisää arvonantoa ja luottamusta pankkia kohtaan, puhumattakaan siitä, että konttorin laajentumisesta johtuvat tarpeet voidaan parhaiten siten tyydyttää. Konttorin tulee olla siististi ja aistikkaasti sisustettu ja sen tulee olla, työn jouduttamiseksi ja helpoittamiseksi, varustettu ajanmukaisilla konttorikoneilla. Ulospäin, kadulle, tulee konttorin taiteellisin akkunajärjestyksin ja sopivin kyltein antaa kylliksi huomattava ja arvokas, vieläpä turvallisuutta herättävä leima.

Valvonta ja tarkkailu. Liikkeen yhtenäinen johto on takeena siitä, että tehokas tarkkailu konttoreiden toiminnassa saadaan aikaan. Yleisön tulee saada käsitys, että kaikki tapahtuu vissien yhtenäisten periaatteiden ja suunnitelmien mukaan. Pääkonttorin tulee seurata valppain silmin sivukonttorien jokaista päivää. Se toimittaa konttoreissa säännöllisin väliajoin henkilökohtaisia tarkastuksia sekä antaa toimihenkilöille jatkuvasti sekä kirjallisesti että puhelimella suullisesti pankin hoitoa koskevia ohjeita. Paikallisen luottotoimikunnan sekä paikkakunnalla asuvien hallintoneuvoston jäsenten tehtäväksi jää valvoa puolestaan konttorin toimintaa paikallisten tallettajain edustajina.

Antolainauksen korko. Pienet säästöpankit ovat usein kustannustensa peittämiseksi pakoitetut kantamaan lainanottajiltaan korkomääriä, jotka eivät olisi muuten puolustettavissa. Yhdistetyn säästöpankin korkomäärien tulee olla kohtuulliset ja niin pian kun paikallinen konttori on saatu jotenkin kannattavaksi, on myöskin lainanantokorko pysytettävä keskimäärin 2 % korkeammalla ottolainauksen ylintä korkoa. Tämä varmaan tulee merkitsemään helpotusta vähävaraisille lainanottajille niillä paikkakunnilla, joissa työväen säästöpankin antolainauksen korkomäärät ovat liian korkeat.

Työn jatkuvaisuus henkilökunnan vaihtuessa. Ilmeinen etu yhtymisestä on myöskin siinä, että pankilla on aina pääkonttorissaan kouluuntumassa uusia työvoimia. Toimihenkilöitä sivukonttoreihin lisättäessä tai henkilöiden vaihtuessa eivät konttorit siten joudu pulaan, vaan voivat pankille yhtenäiset ja totunnaiset menettelytavat jatkua työn häiriintymättä.

Postilähetysvekselit ja shekkiliike. Kun on todennäköistä, että Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankki sallii yhdistetyn työväen säästöpankin myydä postilähetysvekseleitään kaikissa sen sivukonttoreissa, voidaan tämäkin liikemuoto liittää kaik-

kien työväen säästöpankkien ohjelmaan. Jos säästöpankkilaki, kuten toivoa sopii, joskus muutetaan sellaiseksi, että säästöpankitkin, ainakin ne joilla on laajempi toiminta-alue, saavat laskea liikkeelle omia postilähetysvekseleitä, tulee tämän liikemuodon tuotto vielä suuremmaksi. Mahdollista myöskin on, että yhdistetty työväen säästöpankki aikaa myöten pääsee osalliseksi Suomen Pankin clearingissä, joten työväen säästöpankin maksettavaksi asetettujen shekkien (ja postilähetysvekselien) käyttö siten osaltaan tulee edistämään pankin toiminnan joustavuutta ja sopivaisuutta nykyajan taloudellisen elämän tarpeisiin. Helsingin Työväen Säästöpankilla tämä oikeus on vielä välillinen, toimien Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankki säästöpankin asiamiehenä Suomen Pankin clearingissä, joten shekit palautuvat tämän välikäden kautta.

Korkopolitiikka. Vaikkakin paikalliset olot useinkin määräävät kunkin säästöpankin korkopolitiikan, tulee eri konttoreille kuitenkin olemaan suureksi hyödyksi, että korkopolitiikkaa ohjataan pääkonttorista, joka Helsingissä ollen voi nopeasti seurata rahaolojen vaihteluita sekä sovelluttaa korkopolitiikkansa näiden mukaan, sekä pääkonttoria että sivukonttoreita varten. Korkokannan muuttuessa on kilpailun kannalta erittäin tärkeää, että muuttuneet korkomäärät otetaan nopeasti ja viivyttelemättä käytäntöön.

Hoitokustannukset. Konttoreiden laajentaminen ja saattaminen ajanmukaiselle kannalle tulee ilmeisesti aiheuttamaan huomattavia kustannuksia. Tätä ei kuitenkaan voida välttää. Toivottavaa on, että lisääntyvä liike tulee korvaamaan ajanoloon nämä perustamiskustannukset. Huomattava etu aikaa myöten tulee olemaan myöskin siitä, että kaikkien tarpeiden hankinta voidaan tukkuostoina ja -tilauksina suorittaa entistä halvemmalla.

Paikallisetujen »ristiriita». Voi etukäteen olettaa, että työväen säästöpankkien yhdistämisajatusta tullaan vastustamaankin paikallisten "etujen" tähden. Voidaan pelätä itsenäisyyden menettämistä ja liiallista riippuvaisuutta toispaikkaisesta keskusjohdosta. Toimihenkilöt voivat olla arkoja ja epätietoisia vastaisesta asemastaan. J. n. e.

Mitä ensiksikin mainittuun "itsenäisyyteen" tulee, ei voi kieltää, että se vissillä tavalla tulee rajoitetuksi. Mutta minkä arvoinen on itsenäisyys, jos ei ole mitä hallita. Tottahan on edullisempaa ja kunniakkaampaa hoidella suuren, koko maata käsittävän pankin sivukonttoria, jonka hallussa on enemmän varoja kuin entisellä itsenäisellä säästöpankilla ja jonka kehitysmahdollisuudet ovat monin verroin suuremmat. Mitä merkitsee tämä muodollinen riippuvaisuus keskusjohdosta, kun kuitenkin on asiallisesti tilaisuus hallita ja sijoittaa entistä suurempia summia. Paikkakunnalta kertyvät varat tulevat joka tapauksessa käytetyiksi paikkakunnan tarpeisiin. Ja onko syytä pelätä riippuvaisuutta keskusjohdosta? Ei se tule olemaan minkään paikallisen ryhmän yksin määrättävissä. Sen kokoonpanoon on jokaisella yhdistetyn säästöpankin tallettajalla sääntöjen mukainen oikeus

vaikuttaa vaaleissa samalla tavalla. Se edustaa kaikkien säästöönpanijain yhteistä etua ja tahtoa.

Onko myöskään toimihenkilöillä syytä pelätä vastaista asemaansa, olkootpa he sitten säästöpankin hallituksen jäseniä tai varsinaisia virkailijoita? Hallituksen jäsenet löytävät kyllä paikkansa sivukonttorin luottotoimikunnassa ja joutuvat asiallisesti hoitamaan samoja asioita kuin aikaisemminkin paikallisen säästöpankin hallituksen jäseninä. Ja päteviä toimihenkilöitä tarvitsee yhdistetty säästöpankkikin. Jos entisiä pystyviä ja kokeneita työvoimia on saatavissa, on luonnollista, että heitä myöskin tullaan käyttämään. Vieläpä voi pitää todennäköisenä, että heidän asemansa tulee entisestään paranemaan.

Arkuus n. s. "itsenäisyyden" säilyttämisessä on läheistä sukua käsitteen kanssa, jota sanotaan nurkkaisänmaallisuudeksi, ja joka johtaa alkunsa liiallisesta paikallisesta itsetietoisuudesta ja omahyväisyydestä, kaikki ominaisuuksia, jotka ovat vieneet karille monta hyvää ja hyödyllistä yritystä. Työväestön keskuudessa nämä ominaisuudet ovat aina saaneet tuomionsa. Ja mihin olisikaan työväenliike tässäkään maassa päässyt ilman hyvää yhteisymmärrystä ja lujaa keskittymistä, olkoonpa sitten kysymyksessä valtiollinen, ammatillinen tai taloudellinen toiminta. Meillä on valtiolliset puolueryhmityksemme, meillä on ammatilliset keskusjärjestömme ja meillä on taloudelliset, ennen kaikkea osuustoiminnalliset suuryrityksemme. Mitä olisi esim. työväen keskuudessa toimiva osuuskauppaliike ilman voimakasta keskusliikettään, Osuustukkukauppaa?

Arvosteltakoonpa työväen säästöpankkien yhdistämisehdotusta siis miltä kannalta tahansa, tallettajain, luotontarvitsijain, toimihenkilöiden tai koko työväenliikkeen etujen kannalta, vastaus on aina sama. Työväen säästöpankkien yhdistämisestä ei voi olla mitään haittaa. Mutta sen tuottama hyöty voi olla korvaamaton. On vain tärkeätä, että hyöty hankitaan mahdollisimman pian, hetkeäkään enää tarpeettomasti menettämättä.

Yhdistämisen aiheuttamat muutokset Helsingin Työväen Säästöpankin sääntöihin. Työväen säästöpankkien yhdistäminen käynee käytännöllisimmin päinsä siten, että kaikki maaseutukaupungeissa toimivat työväen säästöpankit liitetään Helsingin Työväen Säästöpankkiin varoineen ja velkoineen. Helsingin Työväen Säästöpankin nykyisin voimassaolevat säännöt on luonnollisesti muutettava tätä tarkoitusta vastaaviksi. Nykyinen säästöpankkilaki ei tunne säästöpankkien yhdistämistä ja jää siis viranomaisten ratkaistavaksi, saavatko kaikki työväen säästöpankit siirtää yhdistetyn säästöpankin (nyk. Helsingin Työväen Säästöpankin) hyödyksi myöskin puhtaan omaisuutensa, vai onko tämä jaettava sillä tavalla kuin säästöpankkien säännöissä on näistä varoista lakkauttamisen tapahtuessa määrätty. Kaiken varalta olisi lakkautettavaksi aijottujen säästöpankkien tilinpäätöksessä tehtävä mahdollisimman suuret poistot ja vain välttämätön jätettävä joko liitettäväksi yhdistetyn säästöpankin rahastoihin tai jaettavaksi yleishyödyllisiin tarkoituksiin. Todennäköistä kuitenkin on, että kun säästöpankin sääntöihin otetaan määräys, että kertyneet voittovarat on käy-

tettävä samalla tavalla kuin säännöissä aikaisemmin oli määrätty, mitään estettä ei aseteta omien varojen yhdistämiselle eikä pakoiteta jakamaan niitä sääntöjen määräämällä tavalla.

Kieltämättä muitakin juridisesti muodollisia vaikeuksia tulee esiintymään, mutta eivät nekään ole voittamattomia. Kun säästöpankkilaki ei varsinaisesti tunne säästöpankkia, jolla olisi sivukonttoreita, jää vastaamatta myöskin kysymys, millä tavalla säästöpankin hallintoelimet ovat tällöin järjestettävät, jotta ne voivat toimia tarkoissa rajoissa ja vastuunalaisuuden oikealla tavalla jakaen. Tässä yhteydessä voinee lisäksi mainita, että sanotussa laissa on muitakin suuria puutteita, etenkin pankkiliikkeen teknilliseen järjestelyyn nähden.

Vaikka on olemassa toiveita siitä että valtiovallan toimesta ryhdytään toimenpiteisiin edelläviitattujen epäkohtien korjaamiseksi säästöpankkeja koskevassa lainsäädännössä, on nyt esilläoleva kysymys työväen säästöpankkien yhdistämisestä toteutettava niissäkin puutteellisissa rajoissa, jotka voimassaoleva laki asettaa.

Säästöpankin nimi. Siirryttäessä tarkastamaan Helsingin Työväen Säästöpankin nykyisiä sääntöjä, jotka olisivat siis muutettavat edelläesitettyyn tarkoitukseen soveltuviksi, olisi ensiksikin säästöpankin nimi muutettava sellaiseksi, että siitä kävisi selville säästöpankin koko maata käsittävä luonne. Lähinnä senvuoksi on ajatus, että nimi kuuluisi: *Suomen Työväen Säästöpankki.*

Hallintoelimet. Onnellisinta olisi, jos säästöpankin hallintoelimet voitaisiin järjestää suunnilleen samalla tavalla kuin on laita niissä osuustoiminnallisissa liikkeissä, joissa jäseniä edustaa edustajisto ja joissa hallinnolliset tehtävät ovat jaetut hallintoneuvoston ja johtokunnan kesken. Vaikka säästöpankkilaki tuntee hallintoeliminä ainoastaan isännistön ja hallituksen, ei liene suorastaan sanotun lain hengen vastaistakaan asettaa näiden välille kolmas elin, hallintoneuvosto. Tästä myöskin seuraisi, että näiden elinten tehtävät olisivat järjestettävät siten, että hallintoneuvosto saisi suorittaakseen toisaalta osan nykyisen isännistön, toisaalta osan nykyisen hallituksen tehtäviä.

Edustajisto. Tallettajia, jotka tässä tapauksessa vastaavat osuuskuntien jäseniä, edustaisi *Edustajisto* (= säästöpankkilain isännät). Erikoista tarkemman harkinnan ansaitsee, ketkä tallettajat yhdessä entisten edustajien kanssa ovat oikeutettuja valitsemaan uusia edustajia. Toiselta puolen on pyrittävä siihen, että säästöpankki pysyy todella *säästävien työläisten* hallittavissa ja että siis äänioikeutetulla säästöönpanijalla tulee olla tarpeeksi suuri talletus pankissa. Toiselta puolen taas on katsottava, että myöskin laitosta säännöllisesti käyttävät vähempivaraisetkin tallettajat voivat ottaa osaa säästöpankin asiain hoitoon. Näitä seikkoja silmällä pitäen sekä ottaen huomioon maan rahan nykyisen arvon, tulisi säästöönpanijalla mielestämme olla vähintään 500—1,000 mk:n suuruinen talletus, ennenkuin hänellä olisi äänioikeus, ja tulisi tämän määrän olla pankissa koko sen kalenterivuoden ajan, jona vaali tapahtuu. Kun äänioikeusraja on erittäin tärkeä, kehoitetaan kaikkia säästöpankkien hallituksia kiinnittämään siihen erikoista huomiota ja antamaan siitä lausuntonsa.

Edustajiston vaalit toimitettaisiin yleisillä, yhtäläisillä ja suhteellisilla vaaleilla. Vaalien siten muuttuessa vaalikokouksista yleisiksi vaaleiksi on epäkäytännöllistä järjestää vaalit nykyisen tavan mukaan vuosittain tapahtuviksi. Valtiolliset ja erittäinkin joka vuosi tapahtuvat kunnalliset vaalit ovat osoittaneet, että valitsijain mielenkiinto vaaleja kohtaan häviää, jos vaalit tapahtuvat liian lyhyin väliajoin ja että vaaleihin osanotto on vilkkaampi, jollei valitsijoita vaivata liian usein. Tätä silmällä pitäen pitäisi olla tarkoituksenmukaisinta järjestää edustajiston vaalit tapahtuviksi joka kolmas vuosi marraskuulla.

Toistaiseksi muodostaisivat vaalipiirin samalla paikkakunnalla olevan yhden tai useamman konttorin tallettajat. Konttorien luvun lisääntyessä olisi vaalipiirin aluetta tarpeen mukaan laajennettava, mikäli edustajien luvun lisääminen ei toimenpidettä tee tarpeettomaksi.

Edustajiston lukumäärä voisi aluksi olla 40, mutta voitaisiin tätä määrää, konttorien luvun lisääntyessä, edustajiston päätöksellä lisätä aina 60:neen. Kolmen vuoden kuluttua eroaisi edustajista puolet, alussa arvan mukaan. Lähinnä suuren äänimäärän saaneet, mutta valitsematta jääneet olisivat varamiehiä, joista jonkun edustajan kuoltua tai paikkakunnalta muutettua, enimmän ääniä saanut astuisi tämän tilalle edustajiston jäseneksi.

Kukin vaalipiiri saisi valita edustajia samassa suhteessa kuin vaalipiirissä olevien konttorien hoitovarat (säästö- ja juoksevalla tilillä) ovat koko säästöpankin hoitovarojen määrään. Kuitenkin olisi ehkä aluksi valittava vähintään 1 edustaja kustakin vaalipiiristä.

Edustajisto kokoontuisi Helsingissä kerran vuodessa, huhtikuulla, päättämään niistä asioista, jotka lain mukaan kuuluvat säästöpankin isännille.

Vaalin toimittamisen periaatteista olisi säästöpankin sääntöihin otettava määräys. Vaalin aiheuttamat yksityiskohtaiset määräykset olisi sensijaan sisällytettävä erikoiseen vaalijärjestykseen, johon säännöissä viitataan, ja vahvistaisi tämän vaalijärjestyksen säästöpankin edustajisto, joka myöskin päättäisi vaalipiirien lukumäärästä ja rajoista.

Hallintoneuvosto. Hallintoneuvostoon kuuluisi 12 jäsentä, joista ⅓ eroaisi vuosittain. Vaali toimitettaisiin edustajiston kokouksessa, ja olisi hallintoneuvoston kokoonpanossa mikäli mahdollista noudatettava samoja suhteellisuusperiaatteita kuin edustajiston vaalista määrätään.

Hallintoneuvosto kokoontuisi kaksi kertaa vuodessa, keväällä ja syksyllä. Kevätkokouksessa käsiteltäisiin tilinpäätöstä ja voitonjakoa koskevia asioita, joista ehdotus on tehtävä edustajistolle. Syyskokouksessa olisi toimitettava johtokunnan jäsenten vaali.

Mitä hallintoneuvoston muihin tehtäviin tulee, olisi sen asiana m. m. ottaa toimitusjohtaja ja muut johtajat, sekä määrätä heidän

palkkaetunsa, määrätä ne yleiset perusteet, joilla johtokunta tai toimitusjohtaja ottaa ja eroittaa muun tarvittavan henkilökunnan, päättää edustajiston antamien ohjeiden mukaisesti liikkeen laajentamisesta ja uusien konttorien perustamisesta, päättää säästöpankin tilinpäätöksen perusteista sekä tarkastaa johtokunnan vuosikertomus oman lausuntonsa ohella edustajistolle jätettäväksi, tarkastaa neljännesvuosittain kaikki säästöpankille tulleet luottopaperit, suorittaa aika ajoin tili-, arvopaperi- ja kassantarkastuksia pankin konttoreissa sekä keskustella ja päättää yleensä kaikista muistakin tärkeimmistä ja tallettajien kannalta laajakantoisimmista kysymyksistä, jotka johtokunta hallintoneuvoston harkittavaksi alistaa.

Johtokunta. Hallintoneuvosto valitsee johtokunnan (nyk. säästöpankin hallitus), johon toistaiseksi voisi kuulua 6 varsinaista ja 3 varajäsentä ja joka olisi päätösvaltainen 3 jäsenen läsnäollessa. Vuosittain eroaisi johtokunnasta 2 varsinaista ja 1 varajäsen.

Sitten kun pankin liike olisi kasvanut niin suureksi, että johtokunnan päivittäinen kokoontuminen kävisi välttämättömäksi, olisi pyrittävä siihen, että johtokunnan muodostaisivat ainakin pääasiassa pankin vakinaisessa palveluksessa olevat henkilöt, jolloin myöskin johtokunnan jäsenten lukumäärä voisi olla pienempi. Tämä toimenpide käynee tarpeelliseksi etupäässä silloin kun pankin hoitovarat ovat niin suuret, että sijoittaminen ilman nopeasti toimivaa hallintoelintä ei ole edullisesti muuten mahdollinen.

Johtokunnan tehtäviin kuuluisi pääasiassa ne asiat, ennen kaikkea päätösvalta sijoituksiin nähden, jotka tähän asti ovat kuuluneet hallitukselle, ne asiat kuitenkin pois eroitettuina, jotka edellä ovat siirretyt hallintoneuvostolle.

Sivukonttorien luottotoimikunnat. Sivukonttoreita hoitaisi konttorinhoitaja ja luottotoimikunta, johon paitsi konttorinhoitajaa, joka samalla on luottotoimikunnan puheenjohtaja, kuuluisi 2—6 muuta jäsentä, paikallisista oloista riippuen. Luottotoimikunnan asettaisi pankin johtokunta, mutta olisi paikallisilla tallettajilla oikeus tehdä ehdotus sen kokoonpanosta.

Yhdistämisen käytännöllinen toteuttaminen. Työväen säästöpankkien yhdistäminen Suomen Työväen Säästöpankiksi olisi käytännöllisimmin ja sopivimmin toteutettava seuraavalla tavalla.

Sitten kun niiden suurimpien työväen säästöpankkien hallitukset, joille tämä ohjelmaehdotus on lähetetty, ovat asiaa keskuudessaan harkinneet sekä siitä vastauksensa antaneet, tulee Helsingin Työväen Säästöpankin hallitus, edellyttäen, että ehdotus on saavuttanut kannatusta, kääntymään uudelleen säästöpankkien hallitusten puoleen kehoittaen näitä tekemään asiasta ehdotuksen isäntien kokoukselle. Isäntien on tämän jälkeen, jos he asettuvat yhdistämistä kannattamaan, tehtävä sääntöjen mukaisella tavalla päätös säästöpankin toiminnan lakkauttamisesta sekä sen liikkeen siirtämisestä varoineen ja velkoineen Suomen Työväen Säästöpankille (nyk. Helsingin Työväen Säästöpankki), joka ottaisi haltuunsa säästöpankkien konttorit sopivimmaksi katsotulla ajalla. Lakkautettavaksi päätetyn säästöpankin

tuntemattomille velkojille haettaisiin vuosihaaste ja olisi tallettajilla oikeus tämän aikana joko ottaa ulos talletuksensa tai vaihtaa säästökirjansa uusiin. Paikallisen säästöpankin hallussa olleet luottopaperit olisivat asianmukaisesti siirrettyinä siirtyvät uudelle säästöpankille ja velallisilta olisi tarpeen mukaan otettava tähän suostumus.

Niille paikkakunnille, joissa jo toimii työväen säästöpankki, perustaisi yhdistetty säästöpankki sivukonttorin vain siinä tapauksessa, että paikallinen säästöpankki siihen liitetään. Niillä työväen säästöpankeilla, jotka edelleen haluavat jäädä itsenäisiksi, on siihen luonnollisesti täysi oikeus, jolloin Suomen Työväen Säästöpankki ei perusta tälle paikkakunnalle sivukonttoria.

Lomake C.

Liite n:o 15.

	Smk.	p.
Siirto		
3. Veroja ... valtio ... kunn ... seura ... Muita ...		
4. Kiinnitt ... eri l ...		
5. Muita k ...		
Tuloja liikk ...		
Vähennyksiä ...		
Jäännös **verotettavia tuloja**		

Lisätie ... antaa taksoitusta varten:

Kaikki ... **oikeiksi kunniani ja omantuntoni kautta.**

Paikka ...

Nimi: ...

Arvo, a ...

Osote: ...

Työwäen säästöpankkien yhdistämiskysymys.

11/4-24.

Sos.-dem. Puoluetoimikunta puoltaa sitä.

Sosialidemokraattinen Puoluetoimikunta on käsitellyt kysymystä työwäen säästöpankkien yhdistämisestä ja hywäksynyt siitä seuraawan lausunnon:

Helsingin Työwäen Säästöpankin tekemä alote kaikkien maassa toimiwien työwäen säästöpankkien yhdistämiseksi yhdeksi koko maata käsittäwäksi pankkilaitokseksi on kiinnittänyt Sos.-dem. Puoluetoimikunnan huomiota, koska tämä toimenpide koskettaa sangen läheisesti myöskin niitä etuja, joita Sos.-dem. Puoluetoimikunnalla on työwäenyhdistysten, kustannusliikkeiden ja yleensä työwäenliikkeen puolesta walwottawana. Tämän wuoksi on puoluetoimikunta, tutustuttuaan ehdotuksen yksityiskohtiin, päättänyt saattaa järjestöjen tietoon mielipiteensä asiasta.

Pitäen silmällä sitä merkitystä, mikä yhteenliittymisellä ja keskittymisellä on työwäenliikkeen eri aloilla, katsoo Sos.-dem. Puoluetoimikunta maassa toimiwien työwäensäästöpankkien yhdistämisen suotawaksi. Tämän toimenpiteen seurauksena olisi warmaankin, että nyt werrattain waatimattomista, erillisistä työwäen säästöpankeista muodostuisi wahwa ja wakawarainen rahalaitos, jonka awulla työwäenliikkeen taloudellista toimintaa woitaisiin entistä paremmin turwata ja kehittää. Eritoten silmälläpitäen työwäenyhdistysten kiinnitysluoton tarwetta, täytyy walittaen panna merkille, etteiwät useimmat työwäen säästöpankit ole näihin asti woineet tällaista luottoa laisinkaan myöntää, waan owat luoton tarpeessa olewat yhdistykset ja laitokset olleet pakotetut kääntymään joko puoluetoimikunnan tai Helsingin Työwäen Säästöpankin puoleen. Wiimemainittu onkin woinut ilahduttawalla tawalla, waikkei suinkaan riittäwästi, tätä tarwetta tyydyttää. Niinkuin useiden wuosien kokemuksesta kuitenkin tiedämme, tekewät monet muodolliset seikat useille luotontarwitsijoille mahdottomaksi saada tätä luottoa Helsingistä asti. Epäkohta tulisi suurelta osalta korjatuksi, jos perustettaisiin koko maata käsittäwä työwäen rahalaitos, jonka konttorijwerkko palwelisi luottoa tarwitsewia yhdistyksiä ja laitoksia lähempänä niiden kotipaikkaa.

Sos.-dem. Puoluetoimikunta toiwoo, että ne puolueeseen kuuluwat järjestöt ja yksityiset jäsenet, joilla tawalla tai toisella on kosketuksia maaseutukaupungeissa toimiwiin työwäen säästöpankkeihin, woiwat wapautua useimmissa tapauksissa ihan näennäisten paikallisetujen ahtaista rajoista ja sekä omaansa että työwäestön etua silmälläpitäen ryhtynyt myötäwaikuttamaan suunnitellun koko maata käsittäwän työwäen rahalaitoksen luomiseksi. Siten warmastikin työwäestön säästöwarat tulisiwat entistä paljoa paremmin käytetyiksi työwäen itsensä hywäksi ja epäilemättä myöskin säästöönpanot moninkertaisesti karttumaan työwäen omien laitosten turwin, niiden ja kaikkien yhteiseksi eduksi.

Helsinki 1920. Hufvudstadsbladet'in Uusi Kirjapaino.

Liite pr 1/7

Puolueen riennot.

Yhdistysten rekisteröimi-

kunnallisjärjestöä eivät muodosta yksityiset henkilöt, vaan paikkakunnalla toimivat puolueosastot. Sen vuoksi on uuden kunnallisjärjestön sopimuskirja allekirjoitettava siihen liittyvien puolueosastojen nimissä.

Liite No 16.

Presidentin valitsijamiesten vaalivalmistelut.

Kun puoluesäännöissä ei ole mitään määräyksiä presidentin valitsijamiesten vaalivalmisteluista ja kun on otaksuttavaa, että puolueemme tulee ottamaan osaa valitsijamiesvaaleihin, on puoluetoimikunta sille tehtyjen kysymysten johdosta päättänyt antaa seuraavat ohjeet järjestöille noudatettavaksi yllämainittujen vaalien valmisteluissa:

1. Piirikokousta yhtävähän kuin piiriäänestystä ehdokkaista ei valitsijamiesehdokkaiden asettamista varten tarvitse toimeenpanna, vaan hoitavat piiritoimikunnat listoille asettamisen nojautuen tämän vuoden eduskuntavaalien ennakkovalmistelujen antamiin tuloksiin.

2. Valitsijamiesehdokkaat asetetaan viime eduskuntavaaleja varten toimitettujen piiriäänestysten mukaisesti. Enimmän ääniä saaneista asetetaan listoille riittävä määrä ehdokkaita.

3. Perustetaan kaikki samat valitsijayhdistykset kuin tämän vuotisissakin eduskuntavaaleissakin ja niiden listoille asetetaan samat ehdokkaatkin.

4. Jos jossakin piirissä ei ollut asetettu listoille niin paljoa eduskuntaehdokkaita, että niistä saadaan riittävä määrä valitsijamiehiä, huolehtikoot piiritoimikunnat uusien valitsijayhdistysten perustamisesta. Niiden listoille asetetaan ehdokkaiksi viime piiriäänestyksessä lähinnä äänimäärässä olleet.

5. Jos jokin puoluejärjestö haluaa perustaa uuden valitsijayhdistyksen ja asettaa listoille ehdokkaita, joita viime piiriäänestyksessä ei oltu äänestetty, olkoon se sallittu asianomaisen piiritoimikunnan luvalla, kuitenkin sillä ehdolla, että piiritoimikunta hyväksyy täten asetetut ehdokkaat.

Puoluetoimistosta saa tilata kaavakkeita valitsijayhdistyksiä ja vaaliliittoja varten.

Helsingissä 14 p:nä syyskuuta 1924.

Sosialidemokraattinen Puoluetoimikunta.

Väinö Tanner.

T. Tainio.

Puolueen riennot.

Yhdistysten rekisteröiminen.

Puolnejärjestöjen huomioon!

Kun yhdistykset ilmoittautuessaan yhdistysrekisteriin tai tehdessään muutosilmoituksia edelleenkin menettelewät usein wirheellisesti ja kun sitä paitsi yhdistysrekisteriin ilmoittautumista nyttemmin on huomattawasti yksinkertaistettu, on syytä lyhyesti huomauttaa, miten kussakin tapauksessa on meneteltäwä ja mitä asiakirjoja on ilmoituksen oheen liitettäwä.

Uudet yhdistykset. Kun uusi yhdistys ilmoitetaan yhdistysrekisteriin merkittäwäksi, on ilmoituskaawakkeen oheen liitettäwä wain n.s. sopimuskirja siihen liittywine sääntöinen. Jos säännöissä on määräys, että yhdistyksen nimen kirjoittaa esim. puheenjohtaja ja sihteeri, niin ei ilmoituskaawakkeessa tarwitse mainita muiden johtokunnan jäsenten nimiä kuin puheenjohtajan ja sihteerin sillä kohdalla, jossa puhutaan yhdistyksen nimenkirjoittajista. Huomattawa on myöskin, että nykyisin ei tässä tapauksessa enää waadita mitään pöytäkirjanotteita, waan riittäwät siis sopimuskirja sääntöineen ja ilmoituslomake kutakin kolme kapaletta.

Sääntöjen muutoksen ilmoittaminen. Milloin yhdistyksen sääntöjä on muutettu, on sääntöjen muutos mainittawa ilmoituslomakkeessa sille waratulla kohdalla. Jos säännöt on muutettu kokonaan, woidaan ilmoituslomakkeessa wain lyhyesti mainita, että säännöt on kokonaan muutettu. Sääntöjen muutoksesta ilmoitettaessa on ilmoituksen oheeen liitettäwä ote sen kokouksen (wuosikokouksen) pöytäkirjasta, jossa säännöt on päätetty muuttaa ja tulee asiata koskewasta pöytäkirjan pykälästä selwästi käydä ilmi, mitä muutoksia sääntöihin on tehty. Jos säännöt muutetaan kokonaan ja yhdistyksellä on painetut säännöt, niin on parasta kiinnittää ne pöytäkirjaan asianomaisen pykälän wastaawalle kohdalle. Sääntömuutoksista ilmoitettaessa on siis tarpeellinen pöytäkirjanote kolmena kappaleena oheenliitettäwä.

Nimenkirjoittajain waihdos. Jos nimenkirjoittajat waihtuwat, ei mitään pöytäkirjanotetta tarwitse ilmoituksen oheen liittää, waan riittää se, kun johtokunnan (hallituksen) puheenjohtajan allekirjoittamaan ilmoituslomakkeeseen wain merkitään, ketkä nimenkirjoittajista owat eronneet ja keitä on walittu heidän tilalleen.

Uusien kunnallisjärjestöjen rekisteröiminen Se, mitä edellä on sanottu uusien yhdistysten ilmoittautumisesta yhdistysrekisteriin, soweltuu myöskin uusiin kunnallisjärjestöihin. N.s. sopimuskirjan suhteen on kuitenkin huomatawa, että yksityiset henkilöt eiwät woi kunnallisjärjestöä eiwät muodosta yksityiset henkilöt, waan paikkakunnalla toimiwat puolueosastot. Sen wuoksi on uuden kunnallisjärjestön sopimuskirja allekirjoitettawa siihen liittywien puolueosastojen nimissä. Perustawia järjestöjä pitää yhdistyslain mukaan olla wähintään kolme. Sopimuskirjan alla tulee siis olla yhdistysten nimet ja kunkin yhdistyksen nimen alla yhdistyksen nimenkirjoittajan nimikirjoitus.

Sosialidemokraattinen
Puoluetoimikunta.
T. Tainio.

Liite n:o 1/7

Liite nro 18.

Työkansa liikkeelle!

Porwariston kunnallista luokkaherruutta wastaan!

26/XI-24.

Ensi joulukuun 4 päiwänä toimitetaan kunnalliswaalit. Silloin on wähäwaraisella wäestöllä tilaisuus walwoa etujaan. Useissa kunnanwaltuustoissa on työläisillä ja pieneläjillä jo enemmistö, mutta wielä useammissa se olisi, jos köyhä kansa tarmokkaammin ja yksimielisemmin etujaan walwoisi. Mutta siinä kohdin on paljon parantamisen waraa. Ei ole niin ollen ihme, että porwaristo yhä pitää kunnallishallinnon ohjaksia käsissään monissa kunnissa.

Lähestywissä kunnalliswaaleissa on käytäwä jaukoin joukoin ryhnäköön.

Pari wuotta sitten saatiin kunnallisiin werolakeihin joitakin helpotuksia wähäwaraisille, mutta niitäkään eiwät köyhät saa hywäkseen siinä määrin kuin lain mukaan olisi mahdollista, ellei heillä ole omia edustajia waltuustossa ja tarkoituslautakunnassa niistä päättämässä. Porwaristo ei myönnä helpotuksia enempää kuin laissa säädetyn wähimmän määrän. Lisäksi on huomattawa, että niissä maalaiskunnissa, joissa porwaristo on asioista määräämässä, on maatalouskiinteistöjen weroperusteet määrätty mahdollisimman alhaisiksi suurmaanomistajien etua silmällä pitäen. **On itsestään selwää, että mitä pienemmiksi maatalouskiinteistöjen weroperusteet määrätään, sitä helpommalla pääsewät suurmaanomistajat, mutta sitä raskaampi werotaakka tulee työläisten ja pieneläjäin kannettawaksi.** Samoin arwioidaan mahdollisimman alhaiseksi myöskin kaikki muut maataloustuottajain werotettawat etuudet, kuten oman asunnon wuokra, oman työn arwo, joko rahassa tai päiwätöissä saadut wuokrat j.n.e. Tästä hyötywät wain suurtilalliset. Mutta työläiset ja pieneläjät saawat maksaa korkeamman äyrinhinnan muodossa sen, mitä rikkaat hyötywät.

Palkkatyöläinen ja pieneläjä! Haluatko sinä itse wielä lisätä jo ennestään perin raskasta werotaakkaasi?

Yksi taantumuksellisten kunnalliswaaliwaltteja on nykyisin se, että oppipakko nostaa weroja. Sen wuoksi olisi oppiwelwollisuuslaki kumottawa tai ainakin sen täytäntöönpano lykättäwä tuonnemmaksi. Samaan aikaan owat he kuitenkin walmiita eduskunnassa ja kunnanwaltuustoissa myöntämään satoja miljoonia markkoja sota- ja suojeluskuntalaitoksen ylläpitoon. **Kansanwalistukseen heillä on wähemmän waroja kuin pistimiin.**

Oppiwelwollisuus ei suinkaan ole syynä raskaaseen werokuormaan, waan wäärille pernsteille rakentuwa werotusjärjestelmä. Se on uudistettawa. Köyhältä on otettawa wähemmän ja rikkaalta enemmän, kultakin maksukykynsä mukaisesti.

Toinen wäite, joka taantumuksellisten taholta waaleissa usein esitetään, on se, että niissä kunnissa, joissa työläiset ja pieneläjät owat kunnan asioista määräämässä, kunnan menot owat huomattawasti kaswaneet köyhäinhoitokustannusten kohoamisen wuoksi. Siinäkin olisi siis taas nipistettäwä waroja köyhäinhoidon. huostaan joutuneiden raatajawanhusten ja orpolasten kustannuksella joko suojeluskunnille, „sankaripatsaiden" pystyttämiseen tai muihin porwariston luokkatarkoituksiin. **Kumpaanko tarkoitukseen mielummin weroja maksatte?** Miettikää asiata tarkoin! Ellette tahdo jättää itseänne ja osatowereitanne wanhuuden päiwinä huonosti järjestetyn köyhäinhoidon waraan, niin

äänestäkää omia edustajianne sosialidemokraatteja!

Jo ennen maailmansotaa oli työwäestön asuntokurjuus sangen suuri. Sen jälkeen on se yhä huonontunut. Kurjat asunto-olot aiheuttawat kuolleisuuden lisääntymistä, tautien lewenemistä ja rikollisuuden kaswamista. **Porwariston taholta ei woida odottaa toimenpiteitä tässä asiassa. Työläisten itsensä on hankittawa oloihinsa korjauksia.**

Waaleihin kannattaa käydä!

Waalipäiwinä kuulee sanottawan: „Ei kannata mennä waalipaikalle! Siitä ei ole mitään hyötyä." Tämä on epätoiwoisen puhetta. Elämä on taistelua. Sitä owat waalitkin. Sinne on mentäwä! Kenties sinä oletkin käynyt. Mutta onko myöskin köyhä naapurisi ollut äänestämässä ja jos on ollut, onko hän antanut äänensä oman ja luokkatowerinsa etujen walwojille? **Tuhannet työläiset ja pieneläjät, jotka eiwät ole käyneet waaleissa, owat waikuttaneet niiden tulokseen ratkaisewasti. Ne owat awustaneet waltaan omien etujensa wastustajia.** Tahdotteko tekin kuulua niihin, jotka siten toimiwat? Ette suinkaan, waan päinwastoin! Lähestywissä kunnalliswaaleissa on nyt tilaisuus täyttää tämä welwollisuus. Käyttäkää sitä hywäksenne!

Mitä sosialidemokraattinen puolue waatii?

Se waatii:

Wähäwaraisten werokuorman kewentämistä,

Asuntokurjuuden poistamista,

Kunnollista köyhäin- ja sairashoitoa,

Köyhien lasten koulunkäynnin turwaamista,

Työttömyyden torjumista,

Kuntain omaisuuden ja talouden järkiperäistä hoitoa; sekä

Kieltolain tehokasta walwontaa.

Yksinomaan kunnallisen toiminnan awulla emme tietenkään pysty suurta tehtäwäämme, sosialistisen yhteiskunnan luomista, toteuttamaan, mutta porwariston kunnallisen yliwallan kumoaminen on tärkeä osa siitä taistelusta, jota työwäki käypi nykyisen wäärän yhteiskuntajärjestelmän muuttamiseksi ja uuden, onnellisemman yhteiskunnan luomiseksi.

Toteuttakaamme toiweemme!

Waltawina joukkoina waaliuurnille joulukuun 4 päiwänä! Taantumus warustautuu hyökkäykseen. Siihen on wastattawa wastahyökkäyksellä. Toteuttakaamme kaikialla maassamme jo kauan kaupungista kaupunkiin, kylästä kylään, talosta taloon ja töllistä tölliin kaikunut waatimuksemme:

Alas porwariston kunnallinen luokkaherruus!
Walta työwäelle! Sosialidemokratia woittoon!

Sosialidemokraattinen Kunnallistoimisto.

Liite nro 19.

.....

(Pitäjän, kauppalan tai kaupungin nimi.)

Kertomus

.....:n kunnassa v:n 1918 kansalaissodan aikana ja sen päätyttyä sattuneista huomattavimmista tapauksista, kuten:

1. Suojeluskuntien perustamisesta ja asestautumisesta. Milloin perustettu y.m.
2. Punakaartien perustamisesta ja asestautumisesta. Aika milloin perustettu. Jäsenluku y.m.
3. Lyhyt kuvaus kansalaissodan alkamisesta kunnassanne; taistelujen kulku ja päättyminen.
4. Vangitsemisista ja vankien kohtelusta, niiden kanssa toimeenpannuista kuulusteluista, vankien siirroista paikkakunnalta toiseen y.m.
5. Murhista, rääkkäyksistä y.m.s. ja kutka niitä toimeenpanivat.
6. Mitä muita tihutöitä paikkakunnallanne on tehty ja kenen toimesta. Mainitaan kotitarkastukset, sotilasviranomaisten toimeenpanemat telotukset y.m. Kaikki tarkkaan ja yksityiskohtaisesti.
7. Mainitaan työväen talojen ja niiden omaisuuden kohtalosta kansalaissodan yhteydessä.
8. Lyhyt selostus valkoisen hirmuvallan häiritsevästä vaikutuksesta kuntanne taloudelliseen ja vallankin sivistykselliseen kehitykseen.
9. Muita mainitsemisen arvoisia tapahtumia.

Kaikki asiallisesti ja totuudenmukaisesti. – Lisätkää tämän arkin sisään paperia sen mukaan kuinka kertomuksenne vaatii tilaa. – Täyttäkää arkin takasivulle paikka ja aika y.m.

Työwäenyhdistyksien ahdistelu.

Sos.-dem. Puoluetoimikunta walittaa sisäministerille nimismiesten laittomuuksista.

Sos.-dem. Puoluetoimikunnan puolesta jätettiin t.k. 17 päiwänä sisäasiainministerille seuraawa kirjelmä:

Herra sisäministerille.

Tietoomme on tullut, alaistemme järjestöjen meille tekemien walitusten kautta, että eräät nimismiehet tulkitsemat määrin Sisäasiainministeriön kommunististen työwäenyhdistysten lakkauttamismääräystä ja owat sulkeneet eräitä sosialidemokraattisia ja niihin kään puolueeseen kuulumattomia työwäenyhdistyksiä. Niinpä Paawolan piirin nimismies on lakkauttanut Rantsilan Työwäenyhdistyksen toiminnan, waikka mainittu yhdistys kuuluu sosialidemokraattiseen puolueeseen eikä ole koskaan kuulunut kommunistiseen puolueeseen. Wielä kummallisemmaksi muuttuu asia, kun tiedämme, että waikka puolueemme sisäläinen piiritoimikunta kiwi miespohjaisesti tästä nimismiehen toimenpiteestä walittanut sisäasiainministeriölle, ei se kuitenkaan aiheuttanut maaherranvirastolle ryhtymään mihinkään toimenpiteisiin wirheellisen menettelyn korjaamiseksi.

Toinen samansuuntainen tapaus on Turun ja Porin lääneistä. Yläneen nimismies on estänyt Yläneen kirkonkylän Työwäenyhdistys Pelastajan pitämästä kokouksiaan, waikka sekään yhdistys ei ole kuulunut kommunistiseen puolueeseen, waan on ollut riippumaton, puolueiden ulkopuolella. Nyt kun sen yhdistyksen enemmistö halusi liittää yhdistyksensä sosialidemokraattiseen puolueeseen, on nimismies estänyt pitämästä sitä warten kokousta, waikka yhdistyksellä, joka, kuten sanottu, ei ole kommunistinen, pitäisi olla estetön toiminta, koska sisäministeriön sulkemispäätös koskee ainoastaan kommunistisia yhdistyksiä. Tämäkin jo itsessään ihmeellinen menettely joutuu wielä oudompaan walon, kun tiedämme, että nimismies tässä asiassa on toiminut Turun ja Porin läänin lääninsihteeriltä ja waltiollisen poliisin sikäläiseltä päälliköltä saamainsa ohjeiden mukaan. Mitä waltiollisella poliisilla on tekemistä tämän asian kanssa, emme ymmärrä.

Kun yhdistyksille niiden toiminnan lakkauttamisesta koitui huomattawaa taloudellista wahinkoa ja kun tawan mukainen walitustie maaherranwiraston kautta korkeimpaan Hallinto-oikeuteen wie kowin paljon aikaa, niin pyydämme Herra Sisäasiainministeriä ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin näiden wirkawaltaisten rettelöimisten oikaisemiseksi.

Helsingissä tammikuun 17 päiwänä 1924.

Sosialidemokraattisen Puolueen Puoluetoimikunta.

Wäinö Tanner.

T. Tainio.